CUMA
24 MART 1933
8 inci sene No. 2557
NUSHASI 5 KURUŞTUR

Milliyet

Sahip ve Başmuharriri
Siirt Meb'usu MAHMUT
Umumî Neşriyat ve Yazı Müdürü
ETEM İZZET

Almanyada Millî sosyalizm

Nazarî iktısat eserlerinde ve pratik parlâmento syndikat muhitlerinde, Sosyalizm deyince beynelmilel bir cereyan anlaşılmakta idi. Sosyalizmin şarı beynelmilellik olduğu kabul edilip dururken, Almanyada milliyete dayanan bir Alman Sosyalizmi nasıl tesis olunuyor ve nevi şahsına münhasır bu yeni istikamet, Alman iktısadını baştan başa değiştirmek iddiasında nasıl bulunuyor?

Son Alman intihabatında ekseriyet fırkası olarak meydana çıkan Alman Sosyalist fırkası, tekmil intihabata iştirak edenlerin yüzde 44 reyini toplıyabilmiştir. Bu fırkanın bundan on üç yıl evvel yapılan ve bu güne kadar itina ile değiştirilmeyen bir proğramı vardır. Proğram, Başvekil Hitler tarafından, o zaman fırkanın merkezi olan Münich'te tertip edilmiştir. (Sosyalizm) ile (Millî Almanlık) arasında ne gibi rabıtalar bulunabileceği, bu proğramın tetkikinden anlaşılmaktadır. Muasır ve müstakbel Alman Cemiyetini değiştirmek iddiasında bulunan proğram kısadır, 25 maddeliktir.

Proğramın Sosyalizme taallûk eden noktaları bilhassa şunlardır: *(Faizin ilğası), (trustleşen büyük müessselerin devletleştirilmesi), (devletin diğer büyük müesseselerin kazançlarına iştiraki), (orta sınıfın ihyası).* Proğramın milî Almanlığa taallûk eden noktaları da bilhassa şunlardır: *(Yahudi vatandaş olamaz), (Almanya müstemleke ister), (büyük Almanyanın teşkili lâzımdır).* Bir kısmı Sosyalizm iktısadıma ve bir kısmı millî Almanlığa temas eden şu bir kaç proğram noktasının gözden geçirilmesile anlaşılıyor ki, şimdiye kadar zıt telâkki olunan iki zihniyet, yeni Alman fırkasının proğramında yan yana mevki alabilmiştir. Böylece Hitler'in kastettiği Alman Cemiyeti, hem beynelmilel akidelerden doğan Sosyalist prensiplerini gaye olarak alabilmekte ve hem de pürüssüz bir millî Almanlık vasfını taşıyabilmektedir.

Buna tezattır diyenler var. Aksini söyliyenler de vardır. Netekim, Alman intihabatında ekseriyeti alan yeni fırkanın bizzat elde ettiği muvaffakiyet, sonuncu zümrenin büyük yekûn tuttuğunu gösteriyor. Tezat görenlere nazaran, Sosyalizm yeni bir şey değildir. Bunun hiç olmazsa yüz yıllık tarihi vardır. Sosyalizmde ihtilâl ve tekâmül fikirlerini kabul eden iki istikamet tebellür etmiştir. Fakat her iki istikamet te beynelmilelcilikte müttefiktir. Zira Sosyalizm maddî telâkkiye istinat ediyor. Maddi telâkki ise, millî görüşlere yer bırakmıyor. Böyle iken, yeni Alman Sosyalizminde maddî telâkkilerin haricinde bir takım mefhumlar ve gayeler kabul edilmiş bulunmaktadır. (Irk), (kudret) gibi ideal mefhumlar ve gayeler bunlardandır.

İşaret olunan tezadın bizzat Alman millî Sosyalistleri tarafından ne surette izah olunduğunu görmek meraklı olsa gerektir. Bu itibarla, en ileri gelen bir Alman millî Sosyalistinin fikirleri zikrolunabilir. Feder, fırka proğramının resmî şârihidir. Eserin altmışıncı tabında (1932) Alman millî Sosyalizminin ileri bir teşekkül olduğunu, tarihin tekerleklerini ileri sürmek için meydana çıktığını söyliyor ve ilâve ediyor: "Bayrağımız hücum bayrağıdır, kenarları kıvırık haç taşıyan bu bayrak, ebedî gençliğin ve uyanan canlılığın timsalidir".

Anlaşılıyor ki ebedî gençlik ve uyanan canlılık arkasında koşan yeni fırkaya yalnız maddî kuvvet kâfi gelmemiştir. Hücumcu fırkaya bazı manevî kuvvetler de lâzım görülmüştür. Eğer bugün yeni fırka bir ekseriyet fırkası olabilmişse, ve fırkanın yayılma kabiliyeti artmış ve bayrağı tekmil Almanyada açılmışsa, bunda o manevî kuvvetlerin bazı tesiri olmuş olabilir. Ondört yıldan beri yükselen bir helezon üzerinde meraklı büklümlerle bugünkü kudrete çıkan Alman Sosyalizmi, neşriyat ve tatbikatile, harpten bezgin düşen Almanlığa (telâfi kuvvetleri) aşılamak istemektedir. Almanya için vahim şekilde biten harbin telâfisi kolay değildir. Millî Alman Sosyalizmi, büyük dileğinin tahakkukuna henüz başlıyor. Şimdiye kadarki mücadele devri bir istihzar devri idi. Şimdiden sonradır ki, yeni hayatın timsali diye gösterilen kenarları kıvrık haçın Almanyayı nereye götüreceğini görmek kabil olacaktır..

Almanyada sağ muhafazakâr görüş, Almanyanın mazi Almanyasına yaklaştığını, sol komünist ve demokrat sosyalist görüş te Almanyanın kapitalizmin kucağına düştüğünü iddia etmektedir. Orta liberal görüşe gelince, bu da, yeni sosyalizmin millicilik yapamıyacağını, eninde ve sonunda komünizme iltihak edeceğini tahmin ediyor. Bu akalliyetler haricinde, geniş bir ekseriyet teşkil eden millî Alman sosyalizmi, sağa, sola ve ortaya bakmadan, öne müteveccih, hücum ve sademe kuvvetini şu nihaî gayeye doğru teksif etmektedir: Üçüncü Reich.

Müderris
Nizamettin ALİ

Silâhsızlanma konferansı Tehiri Kabul Etmedi

Henderson sordu: "Tehir edelim mi?„ cevap: sükût!

Fransız başvekili Avrupada değişikliğe sıra gelmediğini söyledi

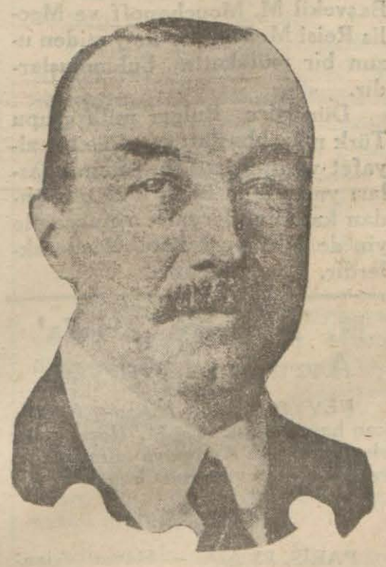

M. Henderson

CENEVRE, 23. A. A. — Silâhları azaltma konferansının mesaisine devam etmesi hususunda verdiği karar, herkesin düşüncesine göre, efkârı umumiyenin bir tezahürü mahiyetinde görülmektedir.

Konferans reisi M. Henderson iki teklif ileri sürmüştür :

Paskalya tatiline hemen başlamak yahut paskalyaya çok yakın bir tarihe kadar müzakereye devam etmek.

M. Henderson, bu teklifler hakkında ne düşündüğünü söylemesini umumî komisyondan istediği vakit azadan hiçbiri ses çıkarmamıştır.

Bunun üzerine M. Henderson bu sessizliği komisyonun mesaisine devam etmeği istediği manasını alması gerek olup olmadığını sormuştur. M. Titulesco ayağa kalkarak heycanla şu sözleri söylemiştir:

" Biz bunun böyle olmasını isteyoruz. Sesimizi çıkarmamamız bu bu dileğimizi anlatmaktadır. "

Bu sözlerden sonra komisyon silâhları azaltma hakkındaki projenin müzakereye devam edilmesinden dolayi rey vermiştir. Fransa ve ondan sonra İtalya da bu yolda rey vermişlerdir. İngiltere ile İtalyanın bu suretle rey vermesi umumî hayreti mücip olmuştur.

Bu sabah ittihaz edilen karar, üçüncü devletler arasında hasıl olmuş olan endi-

(Devamı 4 üncü sahifede)

Buhranda biz ve başkaları

İş bankasının hazırladığı rapor pek ziyade mühimdir

ANKARA, 23 (Telefonla) — Pazar günü Ankarada yapılacak olan İş Bankası heyeti umumiyesine verilecek meclisi idare raporu mühim ve etraflı esasatı ihtiva etmektedir. Rapor lâalettayin bir bankanın bir senelik faaliyeti hulâsası gibi değil yerli ve beynelmilel sahada iş hayatına karışmış ve yer tutmuş bir iktısat müessesesinin umumî muman içindeki hareket ve görüşleri noktasından tanzim edilmiştir.

Raporda bankanın dokuzuncu çalışma yılında alınan neticeler heyeti umumiyeye arzedilirken dünya buhranı, bizde ve hariçte tesirleri, hükûmetimizin buhrana karşı aldığı tetbirler teşrih edilmektedir. Raporda dahilî sanayiimizin, iş sahamızın vaziyetinin araştırmaları yapılmaktadır. Banka geçen sene azamî tasarrufa riayet etmiş ve hariçte, İskenderiye ve Hamburgta yeni iki mühim şube açılmasına rağmen 94 bin lira gibi mühim denilebilebilecek tasarruf yapılmıştır.

Rapor bankaya mevduatın arttığını ve 43,919,000 liraya çıktığını göstermektedir. Heyeti umumiyeye ban-

Banka U. Müdür vekili Muammer B.

kanın muhtelif sahadaki iştirakleri hakkında ikna edici izahat verilmektedir.

İş Bankasının, geçen senenin kâr ve zarar hesabının mevcut güç şartlara rağmen memnun olunacak bir netice verdiği raporda görülmektedir.

Mektep kitapları

Maarif vekâleti tarafından hazırlanan kanun ve talimatname

ANKARA, 23. A. A.— Aldığımız malûmata göre 933-934 ders yılı için Maarif Vekâletince basdırılacak mektep kitapları şunlardır:

İlk mektepler:

1 inci sınıf için kıraat, 4 üncü sınıf için tarih, 4 üncü sınıf için yurtbilgisi.

Köy mektepleri üçüncü sınıfları için yurtbilgisi, tarih, coğrafya.

Orta mektepler :

1 inci sınıf için fen bilgisi: 2 inci sınıf için, fen bilgisi, 3 üncü sınıf için fen bilgisi. 1 inci sınıf için riyaziye, 2 inci sınıf için riyaziye, 3 üncü sınıf için riyaziye. 3 üncü sınıf için biyoloji, 3 üncü sınıf icin biyoloji, 1 inci sınıf için tarih, 2 inci sınıf için tarih, 3 üncü sınıf için tarih, 1 inci sınıf için yurtbilgisi, 2 inci sınıf için yurtbilgisi. 3 üncü sınıf çin yurtbilgisi.

Liseler:

1 — Kitap vaziyetinde değişilik yoktur. Yukarıda sayılan derslere ait kitaplardan başka geçen yıl listesine dahil bütün kitaplar yalnız bu yıl için okutulacaktır. Yeniden kitap kabul edilmiyecektir.

2 — 1934-35 ders yılına yetiştirilmek üzre ilk ve orta mekteplerin coğrafya kitapları ile ilk mekteplerin riyaziye ve eşya kitapları, Nisan 1933 sonuna kadar müsabakaya konulacaktır.

3 — 1935 - 36 ders yılı için lise kitapları temamiyle yenilenecektir.

4 — 1934-35 ve 1935-36 ders yıllarına yetişmek üzre müsabakaya konulan lardan geriye kalan kitaplar da müteakip ders yıllarına yetiştirilmek üzere kısım kısım müsabakaya konulacaktır.

5 — 1933-34 ders yılı kitap listesin-

Reşit Galip B.

de kalan ve hariçte tabiler tarafından bastırılan bütün ilk ve orta mektep.

Mektep kitapları sandığı

AKARA, 23. A. A. — Maarif Vekâletince hariçte bastırılacak mektep kitaplârının ihale suretiyle ve bu kitapların bazı masraflarını karşılamak üzre ihdas olunacak mektep kitapları sandığı

(Devamı 4 üncü sahifede)

Mart havası

İki tayyare inmeğe mecbur kaldılar

Mart ayı tuhaf aydır: bir günü öteki güne, bir saati öteki saate uymaz. Lodos, poyraz, karayel.... hava değişir durur.

İki gün evvel güneşten paltoları çıkaranlar az değildi.

Halbuki, dün sabah yataklarından kalkanlar kar yağmakta olduğunu görmüşlerdir. Gerçi kar akşama kadar sürmemiştir, fakat hararet 1 dereceye inmiştir.

Yere inen tayyareler

Buradan Ankara postasını yapan tayyare havanın kapalı olmasından dolayı sabahleyin gidememiştir. Saat on beşte kalkmış, fa-

kat Yalova'da inmeğe mecbur kalmıştır. Ayni tayyare ile Ankaraya gitmekte olan Ankara foto muhabirimizden dün şu telgrafı aldık:

Yalova, 23 — Kesif bir sis yüzünden Yalova'ya indik. *Cemal*

Eskişehirden kadın pilot idaresinde dün şehrimize hareket eden bir İngiliz tayyaresi de havanın muhalefeti yüzünden Geyve

(Devamı 4 üncü sahifede)

Atina mülâkatı

Celâl B. in seyahati için hazırlıklar yapılıyor

İktısat Vekili Celâl Beyin gelecek ay içinde yapacağı Atina mülâkatı için bazı hazırlıklar yapılmakta, lüzumlu olan malûmat toplanmaktadır. Celâl Beye bu seyahatinde evvelce Yunanistanla iktısadî müzakeratı idare eden İhracat ofisi müdürü Cemal ve Ticaret Odası umumî kâtibi Vehbi Beyler refakat edecektir.

Celâl Bey

Komünistler

Bursa maznunları dün geldi

Bursada tevkif edilen 15 komünist te dün polis refakatinde İstanbula getirilmiş, tevkifaneye gönderilmişlerdir.

Bunlar İstanbula burada mevkuf bulunan ve kendileriyle alâkadar olan diğer komünistlerle birlikte muhakeme edilmek için gönderilmişlerdir.

Nazım Hikmet B. in eski mahkûmiyeti

"Gece gelen telgraf" muharriri Nazım Hikmet Beyin tahliye istidası üzerine Ankara müddei umumiliğinden mahkûmiyeti sabıkası olup olmadığı sorulmuştu.

Gelen cevaptan Nazım Hikmet Beyin pasaportsuz hududu geçmekten 3 ay hapse mahkûm olduğu ve cezasını çektiği anlaşılmıştır.

Müddei umumilik tahliye talebi üzerinde tetkikat yapmaktadır.

Gözümle Gördüm

Bütün Türk Gençlerine

Güzide edibimiz Fazıl Ahmet Beyin içinde türkçeden başka hiç yabancı söz bulunmıyan bu isimdeki şiiri

Pazar günkü MİLLİYET'te

e mitinginde nutuklar söyleniyor..

Gençler dün ateşli bir miting yaptılar

Dil savaşında gençliğe düşen vazife bir daha teyit edildi

Dil seferberliğinde kendi saflarını alan gençlik dün Darülfünun konferans salonunda hararetli bir miting yapmış, Türk dili hakkında heyecanlı tezahürlerde bulunulmuştur. Bu toplantı çok muntazam, şuurlu ve hakikaten makbul ve yerinde bir heyecan içinde geçmiştir. Toplantıda müderrisler de bulunmuştur.

İlk söz alan Talebe Birliği reisi Tevfik B. toplantının gayesini izah etmiştir. Tevfik Bey bu izahatında Talebe Birliği kongresinin kararlarına ve nizamnamedeki bazı noktalara da temas etmiştir.

Bu noktalar şunlardır:

1 — Millî Türk Talebe Birliği mensuplarına millî marşları öğretmek ve musikiye ehemmiyet vermek

2 — Birliğe mensup arkadaşlarını biribirlerini kolaylıkla tanımaları ve sevgi ile selâmlamaları için yerli malından kasket giymeleri

3 — Tatillerde Anadolunun mümkün olabilen şehir ve köylerini dolaşarak halkı tenvir vazifesini yapmak.

Tevfik B. sözüne devam ederek demiştir ki:

— Bir mühim işimiz de şu: Gençlik mecmuası çıkarmak istiyoruz. Herhangi bir sütü bozuk, bir gün karşımıza çıkarsa mecmuamız ona cevap verecek, "işte Türk gençliği buradadır"

(Devamı 5 inci sahifede)

13 üncü liste

ANKARA, 23 A.A. — T. D. T. Cemiyetinden verilmiştir:

Karşılıkları aranacak arapça ve farsça kelimelerin 13 numaralı listesi şudur:

1 — Nabız - Nabz -
2 — Namzet
3 — Namus
4 — Naz
5 — Nazım
6 — Nesir
7 — Nedamet
8 — Nesil
9 — Neşe
10 — Neşir - Neşr-
11 — Neşriyat
12 — Netice
13 — Nezahet
14 — Nezaket

Listelerde çıkan kelimelerden manaları birden fazla olanların her mânası için ayrı karşılıklar ileri sürülebilir.

Bir yıllık yeni proğram

Halkevinin bu seneki çalışma tarzı ve yolları tesbit edildi

Halkevi yeni sene faaliyeti için programını tespit etmiştir. Halkevi reisi Hâmit B. son Ankara seyahatında bir senelik işler hakkında alâkadar makamatla temas etmiştir. Hâmit B. dün bir muharririmize bir senelik işler için şu izahatı vermiştir:

— Ankaraya Maarif Vekâletinin davetî üzerine gitmiştim. Tek kitap meselesi hakkında Vekâletle temas ettim İstanbul Halkevi ikinci faaliyet senesi programı için de lâzım gelen makamlarla görüştüm. Bu sene Halkevi taze zengin bir programla faaliyetine devam edecektir. Bu sene :

Dil işi

Dil, tarih ve millî edebiyat sahasında muhitin umumî bilgisini artıracak konferanslar tertip edeceğiz. Bunlara dair mükâfatlı tetkik mevzuları ilân edilecektir.

Güzel sanatlar

Sergilerde muvaffak olan millî eserleri tabederek memleket gençlerine ve halka dağıtacağız. On beş günde bir musiki konserleri tertip edeceğiz. Mimarî haraketlerine yardım edilecek, İstanbuldaki çinicilik, çömlekçilik, yazmacılık, dokumacılık, bakır, demir işleri gibi halk san'atine ait eserlerdeki tezyini sa-

Halkevi Reisi Hâmit B.

n'ati gösterir sergi açılacaktır. Oymacılıkla alâkası olan sanayi erbabına

(Devamı 5 inci sahifede)

Ressam Ali Riza Bey için dün Halkevinde bir konferans verildi ve eski sanat üstadının 150 eseri teşhir edildi.

— Yazısı iç sahifemizdedir —

Tarihî tefrika: 133

93 felâketleri ve Ignatief

Şimdi İgnatief'in emeli muahedeyi kendi imza ettirmekti

— 6 —

Mütareke teklifi ve ilk müzakereler [1]

Hem diplomat, hem asker olan İgnatief, muharebe cereyan ederken hep çarın yanında idi. Bu açılan harbe kendi eseri gözüyle bakıyordu. Fena haberlerden üzülen, iyi haberlerle sevinen, harbin gidişinden kendini doğrudan doğruya mes'ul bilen o idi. Muharebenin Türkler lehine cereyanı sırasında İgnaief üzülüp durur, sesi çıkmazdı. Hele Rusların Balkanlardan geriye atıldığını, Anadoluda hudut boyuna kadar sürüldüğü, Pilevnenin Rus hücumlarına çelik gibi dayandığı günlerde Rus ordusunda, çarın karargânında İgnatiefden daha süngüsü düşük bir adam bulmak mümkün değildi.

Aksine olarak Kars düştüğü, Erzurum sarıldığı, Pilevne alındığı, Rus ordularının Meriç boyuna yayıldığı zaman İgnatief'in burnu Kafdağlarına varıyordu. .

Pilevne alındıktan sonra Rusların zaferi tahakkuk ettiği için çar, bütün maiyeti halkiyle Rusyaya dönmüştü. İgnatief te beraberdi.

Şimdi ceneralin bütün emeli, on iki yıl İstanbulda bin bir dolap çevirerek hazırladığı bu muharebenin sonunda Türkleri mahkûm edecek olan muahedeyi kendi hazırlayıp kendi imza etmek ve ettirmekti. Türklerin musalâha istemeğe mecbur olacakları mu hakkaktı. Bunun için ceneral, işin Başkumandan Grandük Nikolanın elinde kalmasını öncedèn emniyet altına almak istiyordu.

İgnatief " Ayastafanos " ismindeki eserinde diyor ki:

Musalâha arefesinde Rusyanın müşkülâtı

" Türklerle yapılan muharebe bir takım tazyikler altında devam ediyordu. Siyasetimiz de, askerî hareketlerimiz de başka devletlerin müdahaleleri tehdidi altında bocalıyordu.

"Bir taraftan İngilizler, kendi menfaatlerine dokunulmamasını istiyorlardı. İstanbulun, Gelibolunun işgaline, Boğazların vaziyetini tebdile razı olmıyorlardı. Londra kabinesi bu yolda ki teşebbüsleri kendisine karşı bir tehdit gibi telâkki edeceğini açıktan açığa söyliyordu.

"Öte taraftan Avusturya - Macaristan da, daha muharebe başlamazdan Rusyayı sıkı sıkıya bağlamıştı. 1877 Kânunusanide Avusturya - Macaristan Hariciye Nazırı Kont Andrassy ile Viyana Sefirimiz M. Novikof arasında bir muahede imza edilmişti. Fakat kurnaz Anrassy bu muahedenin "Rusyanın İstanbul Sefirinden" gizli tutulmasını istemişti(2). Siyasetimizin garibelerinden biri olarak bu na muvafakat edilmiş, muahededen bana hiç bahsedilmemişti. Ben bu muahedeyi ancak sulh muahedesinin akdi için başmurahhas tayin edilerek Petersburgdan hareketim zamanında öğrendim. Bu da doğrudan doğruya haber verilmek yoliyla olmadı.

"Sulh şartlarına vuzuh vermek için tetkik ettiğim evrak arasında bir Balkan yarım adası haritası da vardı. Bu haritada Avusturya - Macaristan la aktedilmiş olan muahedeye göre bir takım çizgiler buldum. Bundan Viyana ile kararlaşmış bir şey olduğunu anlayınca Çara şikâyet ettim. Işte ancak bu şikâyetim üzerinedir ki Petersburg kabinesi bu muahedeyi bana gösterdi.

"Muahede elimizi, ayağımızı bağlıyordu. Avusturya - Macaristan, bitaraflığını çok pahalı satmış, Sirbistan ve Karadağ için islâvlık dileklerinin çoğunu hükümsüz bırakacak şartlar koşmuştu. Harbin bütün yükünü Rusya omuzlarına aldığı halde Avusturya - Macaristan kolunu bile kıpırdatmadan bizden ziyade menfaat elde ediyordu.

" İngiltere ve Avusturyadan başka Romanya ile de bağlanmıştık. Prens Gortchakof ve muavini Baron Şumini tarafından muharebenin ilânından evvel imzalanmış olan Rusya - Romanya mukaveleleri de sulh işini güçleştiriyordu. Ordularımıza hudutları açık olan Romanya ile mukavele yaparken - meş'um 1856 muahedesinin Rusyadan kopardığı - Besarabya topraklarının bize geri verilmesini bile emniyet altına almamıştı(3).

"Işte musalâha müzakerelerine bu kadar fena şartlar içinde başlıyorduk."

(Devamı var)

(1) Eserin bundan ilerisinde başlıca mehazımız, İgnatief'in - şimdiye kadar Rusçadan başka hiç bir dilde neşredilmemiş olan - "Ayastafanos" isimli hatıratıdır. Kendi menbalarımızın tetkikinden elde edilen hükümler haşiyelerde gösterilmiştir. Harbin nasıl cereyan ettiğinin, mukavele, sulh esasları, sulh mukaddemeleri müzakerelerinin Türkiye bakımından tafsilâtı ve bu sırada sarayın, devlet adamlarının hal ve hareketleri"93 seferi ve Abdülhamidin ilk yılları" isimli eserimizde görülecektir.

(2) Avusturya Hariciye Nazırının bu ihtirazı İgnatief'in yalnız Türklerce değil, Viyana kabinesince nasıl korkulur bir sima olarak tanındığını isbat eder.

(3) İgnatief, bu hatıralarında siyasi ihtiraslarına mağlûp gibi görünüyor. Rusya, İngiltere ve Avusturya ya fedakârlıklar göstermeden bu devletlerin bitaraflığını temin edemez, Türklere karşı eli kolu serbest kalamazdı. Hele Romanyadan asker geçirmek ve devletleri de bu işte sükûta mecbur etmek için Bükreşi hiç ürkütmemek zaruretinde idi. Ceneralin Gortchakof ile Şovalofu ve başvekille muavinlerini istirkap ettiği anlaşılıyor.

Vapurcular Birliği

Kanundan sonra "Şilepçiler birliği,, olacak

Posta vapurculuğu lâyihası Vekiller Heyetinde müzakere edilmektedir. Türk limanları arasındaki posta nakliyatı Dışhatlar Müdürlüğü ile hususî vapur armatörlerinin teşkil edecekleri yarım milyon lira sermayeli şirkete verilecektir. Yeni lâyiha kesbi kanuniyet edince, bitaraf bir müteahhassım riyasetinde ikisi hükûmetçe tayin edilecek ve ikisi hususî vapurcular tarafından seçilecek 5 kişilik bir heyet, mevcut hususî posta vapurlarına kıymet koyacaktır.

Muhtelif ihtisas heyetinin seçeceği kıymetler üzerinden çıkarılacak aksiyonlarla hususî vapurcular, şirkete hissedar olacaklardır.

Gerek Dişhatlar Müdürlüğü, gerek şirket, hükûmetçe tesbit edilecek nakliye ve ücret tarifeleri dahilinde nakliyat yapacaklardır. Yalnız hariç limanlara, her iki teşekkül vapur işletirse hükûmetçe kendilerine prim verilecektir.

Hususî vapurcular, teşekkül edecek şirket umumî müdürlüğüne Yelkenci zade Lûtfi ve Mütercimzade Hakkı B. leri namzet göstermektedirler. Bu zevattan hangisi Umum Müdür olursa, diğerinin şirket idare meclisi reisliğine seçilmesi kuvvetle muhtemeldir.

Vapurcular, şirket işletme ve diğer teşkilât kadrolarında, şimdi hususî vapur kumpanyalarının merkezlerinde çalışan memurlarından istifade edecek, hariçten kat'î ihtiyaç olmadıkça kimseyi tavzif etmiyeceklerdir. Vapurcular Birliği Müdürü Muzaffer B. in şirket idaresi müdürlüklerinden birine getirilmesi de vapurcular tarafından arzu edilmektedir.

Şirketin teşekkülünü müteakip Vapurcular Birliğinin (Şilepçiler Birliği) namını alması da kararlaştırılmıştır.

HARİCİ HABERLER

Prusya diyeti

Komünist meb'uslar içtimaa gelmediler

BERLİN, 23 (A.A.) — Wolff ajansından:

Prusya diyetinin içtima devresi dün açılmıştır. Celsede komünistler bulunmamışlardır. Mutlak ekseriyet Nasyonal Sosyalistlerde idi.

Reis, yeni içtimaın tarihini tespit edecek ve bu içtima ihtimal 2 Mayısta aktolunacaktır.

Reichstag yangını tahkikatı

BERLİN, 23 (A.A.) — Wolff ajansından:

Rayiştag yangını meselesi hakkında tahkikat icrasına memur olan hâkim yanlış haberlerin ortaya çıkmasma bir nihayet vermek için Felemenkli komünist Van Der Lubbe'nin yangından evvel yalnız Alman komünistlerile münasebetlerde bulunmuş olmakla kalmayıp, ayni zamanda 1925 senesinde Sofya kilisesinde yapılan süikast dolayısile idama ve ağır hizmetlere mahkûm edilmiş olan ecnebî komünistlerile de münasebetlerde bulunmuş olduğunu tahkikat neticesinde meydana çıkmış olduğunu beyan etmiştir.

Mevzu bahis şahıslar tevkif edilmişlerdir. Tahkikat neticesinde komünist olmıyan mehafilin yangın meselesinde alâkadar olduğuna dair hiç bir delil elde edilememiştir.

İki emirname

BERLİN, 23 (A.A.) — Wolff ajansından:

Reisicümhurun bir emirnamesi, millî fikrin zaferi için yapılan hararetli mücadeleler esnasında cezaya çarpılmalarını icap edecek hareketlerde bulunmuş olan kimseler hakkında af ilân etmektedir.

Reisicümhurun diğer bir emirnamesi, hükûmete ve hükûmeti tutan teşkilâtlara karşı yapılacak tecavüzlerin şiddetle cezalandırılacağını beyan etmektedir.

Protesto için oruç

NEW-YORK, 23 (A.A.) — Amerika Musevî Cemiyetleri, Almanyada Yahudilere karşı yapılmakta olan tazyiki protesto etmek maksadile 27 Mart tarihini oruç günü ilân etmişlerdir.

Hudut vakası olmamış

BERLİN, 23 (A.A.) Havas ajansı muhabirinden:

Fransız - Alman hududunda bir hâdise vukua gelmiş olduğuna dair olan haberi yarı resmî surette tekzip edilmektedir. Mesele, bir iki Fransız suvarisinin hududu geçmiş olmasından ibarettir.

Atinada üç ceneral tevkif edildi

ATİNA, 23 — Plâstiras meselesinden dolayı Jeneral Klados, Merentidis ve Skandalis ile birçok zabitler tevkif edilmişlerdir. Plâstiras henüz yakalanmamıştır.

Türk murahhasları

Bugün Bulgar kıralı Boris Hz. tarafından kabul edilecekler

SOFYA, 23 (A.A.) — Balkan Birliği konferansındaki Türk Heyeti Reisi Hasan Bey Bulgar ve ecnebî matbuat mümessillerini kabul ederek Balkan konferanslarının icraatını anlatmıştır. Hasan Bey Balkan Birliğini tahakkuku uzun sürecek bir eser olarak telâkki etmektedir. Bu eserin muvaffak olması için alâkadar bütün millet lerin samimî gayretlerde bulunmaları lâzımdır. Hasan Bey Bükreş toplantısının mesaisini tahlil ederek, Selânik konferansı ruznamesinde Bulğarların talebi veçhile ekalliyetler meselesinin de tetkik edileceğini söylemiş ve Balkan misakı projesinde bütün bir faslın hasredildiği bu çetin meseleye bir sureti hal aranılmasını tavsiye etmiştir.

Türk Başmurahhası anlaşma eserinin hazırlanmasında tesadüf edilen bazı inkisarı hayallere rağmen, şimdiye kadar elde edilen neticenin çok ehemmiyetli olduğunu kaydettikten sonra, Türk - Bulgar rabıtalarının mes'ut bir şekilde inkişaf ettiğini tebarüz ettirmiş ve bu inkişafın iki millet arasındaki dostluğu her noktai nazardan kolaylaştırdığını söylemiştir.

Hasan Beyle Ruşen Eşref Bey Başvekil M. Mouchanoff ve Meclis Reisi M. Malinof ile yeniden uzun bir mülâkatta bulunmuşlardır.

Dün gece Bulgar millî grupu Türk murahhasları şerefine bir ziyafet verilmiştir. Türk murahhasları yarın öğle üzeri kral tarafından kabul edilecekler ve akşamleyin de Türkiyeye hareket edeceklerdir.

Müstemlekeler

Japonyanın kararını Almanlar nasıl karşıladı

BERLİN 23 (A.A.) — Japonyanın pek yakında Milletler Cemiyetinden çekilmesi Japonyanın mandası altına konulmuş olan Bahri Muhitteki eski Alman müstemlekeleri meselesini Almanyanın menfaatleri arasında birinci sıraya geçmiştir. Alman hükûmetinin noktai nazarına göre, Japon hükûmetinin Milletler Cemiyetinden çekildikten sonra da bu Adalar hâkimiyetini muhafaza edeceğine dair olan sarih beyanat ortaya fevkalâde vahim bir mesele çıkarmaktadır. Almanya bu meseleye prensip noktai nazarından büyük bir alâka göstermektedir. Bu meseleyi Japonya bir taraflı olarak halledemez. Bu mesele beynelmilel yollarla halledilebilir. Ve Milletler Cemiyeti uzviyetlerinin selâmetine tâbidir.

Romanyada bir skandal

BÜKREŞ, 23. A. A. — Gazetelerin öğrendikleri ve sütunlarına geçirerek bildirdikleri haberlere göre Çekoslovakyadaki Skoda fabrikasına yapılan siparişlerden Romanya nazırları bazı mali kazançlar çıkarmışlar, bir milyar leylik bir parayi aralarında paylaşmışlardır.

Skoda fabrikasının Bükreşteki şubesinde yapılan araştırmalarda mesuliyeti mücip bazı vesikaların ortadan kaybolduğu görülmüştür.

Mısırda İtalyan prensleri

İSKENDERİYE, 23. A. A. — Prens Humbert ile Prenses Marie dün Ausonia posta vapuri ile İskenderiyeye gelmişlerdir.

Prens ile Prenses Mısır ve İtalyan memurları tarafından karşılanmışlar, sonra Kahireye ve Luksor'a gitmek üzre yola çıkmışlardır.

Yeni Bulgar sefiri

SOFYA, 23. A. A. — Nim resmî La Bulgarie gazetesinin müdürü M. Aitonof Bulgaristanın Ankara orta elçiliğine tayin edilmiştir. Kral yeni sefiri dün kabul ederek bir müddet görüşmüştür. M. Aitonof pek yakında Ankaraya gidecektir.

M. Norman Davis' Avrupaya gidiyor

NEVYORK, 23 A.A. — Amerikan heyeti sabık reisi M. Normandavis dün akşam Avrupaya gitmek üzere Manhattan vapuruna binmiştir.

Borçlar

PARİS, 23 A.A. — Havas Ajansından: Birçok mebusların M. Bonnet ile görüştükten sonra vermiş oldukları malûmata göre İngiltere, 15 haziranda Fransanın harp borcu olan 800 milyonun verilmesini isteyecektir.

PARİS, 23 A.A. — Havas Ajansından: Mebusan meclisi Hariciye encümeni, dün öğleden sonra 15 kânunuevvel 1932 taksitinin Amerikaya verilmesi teklifini müzakere etmiştir. Encümen, hükûmetin bu baptaki noktai nazarını öğrenmeden hiçbir şeye karar vermiyecektir.

Askerî hizmetlerde kullanilan hayvan bedeli

ANKARA, 23 (Telefonla) — Bütçe Encümeni ehaliye ait olup seferberlik ve kısmî seferberlik haricinde ücretle askerî hizmetlerde kullanılmakta iken müsademe esnasında eşkıya tarafından kaçırılan veya öldürülen hayvanlarla tahrip edilen veya kaçırılan nakil vasıtalarının devlet tarafından ödeneceğine dair lâyihayı müzakere ve kabul etmiştir.

Mahmut Esat B. ve lâyiklik

IZMİR, 23 (Milliyet) — Sabık Adliye Vekili Mahmut Esat Bey Yeni Asır gazetesinin Lâyiklik hakkındaki anketine verdiği cevapta diyor ki:

Bence bugün dahi halli lâzımgelen bir cihet vardır, diyanet işlerinin yavaş yavaş devlet bütçesinden ayrılması, yalnız devletin yüksek nezareti altında, fakat hususî varidatla, meselâ kanunu medeniye uygun tesisatla idare edilmesi icap eder.

Münhal meb'uslukl r

ANKARA, 22 — Halk fırkası münhal mebusluklar için namzetlerini ay sonuna kadar ilân edecektir.

SON DAKİKA

FIRTINA

Ankarada dolu yağdı kiremitler uçtu

ANKARA, 23 (Telefonla) — Bugün öğleye doğru havanın tazyiki birdenbire düşmeğe başladı. Saat on beş buçukta hafif başlayan yağmur kuvvetlendi. Saat 16 da beş dakika devam eden dolu yağdı.

Dolu ile birlikte şiddetlenen rüzgâr şehrin bazı semtlerinde tahta perdeleri devirdi, kiremitleri uçurdu, ufak tefek tahribat yaptı ve bazı yerlerde telleri kopardı.

İş bankası tayinleri

ANKARA, 23 (Telefonla) — İş Bankası Beyoğlu şubesi müdürlüğüne, Adapazarı Şube Müdürü Şakir Rifat Bey tayin, Beyoğlu şubesi Müdürü Nurettin Kâmil Bey de Bankanın yeniden teşkil ettiği iştirakler bürosuna nakledilmiştir.

İş Bankası Ordu Şubesi Müdürü Haki Bey Bursa Şubesi Müdürlüğüne geçirilmiştir.

İş Bankasının Zonguldaktaki maden kömürü işleri şirketi Müdür muavinliğine Bankanın Bursa Şubesi Müdürü Sait Hâmit Bey tayin edilmiştir.

Rükûp hakkı

ANKARA, 23 (Telefonla) — Bütçe Encümeni kıt'a harici geri hizmet ve teşekküllerde bulunacak erkân ile, erkânı harp ve süvari zabitlerinden rükûp hakkına malik olanların bulunduraçakları hayvanların hükûmetçe iaşe edilmeleri hakkındaki kanun lâyihasını müzakere ve kabul etmiştir. Kanun haziranda tatbik edilecektir.

Bütçe encümeni Millî müdafaa encümeninin, hükûmetin teklifindeki hükmü rükûp hakkına malik olup kıt'a haricî geri hizmet ve teşekküllerde bulunan umum zabitlerin hayvanlarına teşmil etmek suretile yaptığı tadilâtı kabul etmemiştir.

Lâyiha gelecek hafta heyeti umumiyede müzakere edilecektir.

Askerî mektep talebesinin maaşları

ANKARA, 23 (Telefonla) — Bütçe Encümeni Askerî Mektepler talebesi ihtiyat zabit namzetlerine verilecek maaş ve tahsisatı fevkalâdeye ait kanuna eklenecek lâyihayı müzakere ve kabul etmiştir.

Bu lâyihaya göre Askerî Tıbbiye Mektebi ihzari talebesi de birinci sınıf maası alacaklardır. Eczacı, kimyager ve dişçi talebe bulundukları sınıfların maaşlarını alacaklardır. Kanun haziranda tatbik edilecektir.

Sahtekârlar yakalandı

ANKARA, 23 (Telefonla) — Emlâk Bankası namına sahte çek tanzim ederek İstanbula kaçan Macar tebaasından Bandi ve Döboşun yakalandıkları Emniyet umum müdürlüğüne bildirilmiştir. Sahtekârlıkla alâkadar Faruk isminde biri aranmaktadır.

Dahiliye müsteşarlığı

ANKARA, 23 (Telefonla) — Konya valisi Vehbi B. in Dahiliye müsteşarlığına tayini âli tasdike iktiran etmiştir.

İnhilâl eden Valiliğe Vekâleten birinci sınıf mülkiye müfettişlerinden Fazıl B. tayin edilmiştir.

İzmirde unlardan oktruva alınmıyacak

IZMİR, 23 (Milliyet) — Şehir Meclisinde diğer vilâyetlerden gelecek unlardan 10 para oktruva resmi alınması evvelce karar altına alınmıştı. Bu kararı vilâyet Meclisi reddetmiş, Belediye de bunun üzerine Şurayı Devlete müracaatla itiraz etmiştir.

Vilâyet Meclisi bugün bu meseleyi tekrar müzakere etti ve encümen ret kararını tasdik etmiştir.

Vali Pş. Dahiliye Vekilinin de bu fikirde olduğunu söylemiştir.

Haftalık Siyasî İcmal

Silâhsızlanma konferansını inkıtadan kurtarmak için Cenevreye koşan İngiliz Başvekili Mac Donald, silâhları azaltma hakkındaki teklifini yaptı. Teklifin mahiyeti hakkındaki fikirler ne olursa olsun, herhalde şu muhakkaktır ki İngiliz Başvekilinin hafta içinde ileri sürdüğü teklifi, şimdiye kadar gerek ihzarî konferans ve gerek şubat 1931 tarihinde konferans içtimaa başladıktan sonra ileri sürülen tekliflerin en müsbetidir. İlk defa olarak rakamlar zikredilerek bir teklif yapılmaktadır. Şimdiye kadar gerek ihzarî konferansa, gerek 1931 şubatındanberi konferansın mesaisi prensipleri münakaşa etmeğe inhisar etmişti. Binaenaleyh Mac Donald teklifinin akıbeti ne olursa olsun, rakamlara dayanan ilk müspet teklif olmak hususiyetini daima muhafaza edecektir. Gerek beynelmilel vaziyet, gerek silâhsızlanma konferansının bir çıkmaza girmiş bulunması, böyle müspet bir teklif yapılmasını istilzam ediyordu.

Mac Donald teklifi şu beş kısımdan ibarettir:

1. — Emniyet
2. — Silâhsızlanma (kara kuvvetleri, teçhizat, deniz kuvvetleri ve hava kuvvetleri)
3. — Malûmat teatisi
4. — Kimya muharebesi
5. — Mütenevvi

Bu beş kısım doksan altı madde ile tespit edilmiştir. Ve proje çok uzundur. Ancak ehemmiyetine binaen en kısa bir şekilde hülâsa edeceğiz:

1. — Emniyet: Mac Donald, emniyet meselesini Paris yahut ta Kellogg misakına istinat ettiriyor. Deniliyor ki, bir devlet, bu misakın hükümlerine müğayir olarak diğer bir devlet aleyhine harp ilân ederse, bütün diğer devletlere karşı da harp ilân etmiş telâkki edilecektir. Binaenaleyh bir devlet tarafından misakın hükümlerine müğayir bir hareket vâki olacağı tehlikesi karşısında beş devletin teklifile bir konferans toplanmalıdır. Ancak bu beş devletten hiç olmazsa birinin büyük devlet olması şarttır. Konferans Milletler Cemiyeti teşkilâtı vasıtasile de davet edilebilir. Konferansta kararlar büyük devletlerin ittifakı ve diğer devletlerin de ekseriyeti ârâsı ile verilir. Bu umumî emniyet misakından maada devletler arasında coğrafya vaziyetlerine göre zümre misakları imzası için de hükümler vardır.

2. — Silâhsızlanma:

a — Kara kuvvetleri.

Ordular kısa müddetli mecburî askerlik hizmetile terbiye edilmiş askerlerden terekküp edecek, askerî hizmet gün ile hesaplanacak. Hizmet sekiz ay olmak üzere tespit ediliyor. Ancak bazı hususî vaziyetlerde bu müddet(12)aya kadar çıkabilir. Ordu mevcutları hakkındaki rakamlar yalnız Avrupa kıtasındaki memleketler için tespit ediliyor. Bu rakamlar üzerinde uyuştuktan sonra diğerlerinin tespiti kolaydır deniliyor. İngiltere Avrupa kıtası memleketlerinden addedilmediği için İngiliz askerî kuvvetlerinin miktarı cetvelde gösterilmiyor. Ancak Türkiyeye neden cetvelde yer verilmediği anlaşılmıyor. Cetvel şudur:

Memleket	Ana vatan	Dışarı ile beraber yekûn
Almanya	200.000	200.000
Belçika	60.000	75.000
Bulgaristan	60.000	60.000
İspanya	120.000	170.000
Fransa	200.000	400.000
Yunanistan	60.000	60.000
Macaristan	60.000	60.000
İtalya	200.000	250.000
Felemenk	25.000	75.000
Lehistan	200.000	200.000
Portekiz	50.000	60.000
Romanya	150.000	150.000
Çekoslovakya	100.000	100.000
Sovyet Rusya	500.000	500.000
Yugoslâvya	100.000	100.000
Diğer Avrupa memleklerinin her biri		50.000

b — Teçhizat

Müteharrik kara topları için azamî 105 milimetre. Devletler şimdilik 155 milimetreye kadar toplarını muhafaza edebileceklerdir. Fakat yeni yapılacak topların hacmi 105 milimetreyi geçmiyecektir. Sahil muhafazası için top hacimlerinin hiç olmazsa harp gemilerindeki toplara muadil olması lâzımgeldiği nazarı itibara alınarak 406 milimetreye yani 16 pusluğa kadar müsaade ediliyor.

Tankların azamî hacmi 16 ton olarak tespit ediliyor.

Bunlardan daha büyük hacimde olan topların üçte biri mukavelenin imzasından sonra bir sene içinde, diğer üçte ikisi de üç sene içinde imha edilecektir.

c — Deniz kuvvetleri

Bu fasılda büyük devletler arasındaki Waşington deniz silâhları mukavelesi ile Londra mukavelesinden bahsedilmekte ve Londra mukavelesine İtalya ve Fransanın da iştirak etmesi lüzumu ileri sürülmektedir. Almanya, Versailles muahedesinin deniz silâhları hakkındaki kayıtlarından kurtulmakla beraber, 1936 senesinin sonuna kadar Versailles muahedesile inşasına müsaade edilen hududu geçmiyecektir.

d — Hava kuvvetleri

Havadan bombardıman menedilmiştir. Yalnız polis ve zabıta kuvvetleri için müsaade ediliyor ki bu, İngilterenin Irakta, Hindistanda ve Mısırda tayyare bombardımanı yapabilmesini temin için olsa gerektir.

Askerî ve bahrî tayyarelerin hacmi üç tonu tecavüz etmiyecektir. Askerî balon inşası memnudur. Sivil tayyarecilik İngiliz murahas heyetinin 30 haziran 1932 tarihli teklifine tâbi olacaktır. Tayyare kuvvetleri de şu yolda tespit ediliyor:

Memleket	Tayyare Adedi	Memleket	Tayyare Adedi
Belçika	150	Norveç	75
Çin	100	Lehistan	200
Çekoslovakya	200	Portekiz	25
Danimarka	50	Romanya	150
Estonya	50	Siyam	75
Finlandiya	25	İspanya	200
Fransa	500	İsveç	75
Yunanistan	75	Türkiye	100
İtalya	500	Soviyet Rusya	500
Japonya	500	İngiltere	500
Letonya	50	Amerika	500
Litvanya	50	Yugoslavya	200
Felemenk	150		

3. — Malûmat teatisi

Malûmat alıp vermek hakkındaki hükümlerin mukaveleye sonra konulacağı bildiriliyor.

4. — Kimya muharebesi

Konferans umumî heyeti tarafından kabul edilen esaslar dairesinde kimya muharebesi menedilmiştir.

5. — Mütenevvi

Daimî bir silâhsızlanma komis-

Ekonomi

Pamuk müşterisi azaldı

Müstahsiller eldeki pamuğun dahilde sarfını düşünüyorlar

İhracat ofisinin geçen ayın pamuk vaziyeti hakkında yaptığı tetkik neticesi şayanı dikkat ve düşündürücüdür. Mersinden Şubat ayı zarfında muhtelif memleketlere 70 bin lira kıymetinde 240,000 kilo pamuk gönderilmiştir. Halbuki 932 nin ayni ayında 819 bin lira kıymetinde 2,570,000 kilo pamuk ihracatı yapılmıştı.

Görülüyor ki bu sene şubatta yaptığımız ihracat geçen seneye nazaran hiç denilecek kadar azdır. Geçen ay Mersin borsasında pamuk üzerine hiç bir muamele olmamıştır. İngiltere, Almanya, Belçika ve Rusya gibi daimî müşterilerimiz şubatta hiç pamuk almamışlardır.

Pamuk müstahsillerimiz en büyük ümitlerini dahilde çalışmakta olan ve açılacak yerli fabrikalara bağlamışlardır.

Buğday istihsalâtı

Dünya buğday istihlâkâtı 932 senesinde evvelki senelerden şayani dikkat derecede çoktur. 929 da bütün dünyada 3 milyon kental buğday istihlâk edilmişti. 932 de 3,5 milyonu bulmuştur.

Gariptir ki yekûnu en ziyade Japonya kabartmaktadır.

Üç Yunan Odası toplandı

Yunanistanda ithalâtın tahdidinde yapılması lâzım gelen bazı esasları tesbit için Atina, Pire ve Patras Ticaret Odaları müşterek bir içtima yapacaklardır.

Bükreş ziraat konferansı

18 Nisanda Bükreşte ziraatçı memleketlerin iştirakile bir konferans yapacaktır. Bu toplantı geçen sene yapılan toplantının bir mütemmimi olacaktır.

Açılacak panayırlar

Gelecek ay içinde dünyanın her tarafında bir çok yeni sergi ve panayırlar açılacaktır.

Leypzig kürk ve deri panayırı 23 nisanda, 13 üncü Brüksel ticaret panayırı 5 nisanda, Beynelmilel Milân panayırı 12 nisanda, Lille beynelmilel panayırı 1 nisan da, Nantes beynelmilel ticaret panayırı 6 Nisanda açılacaktır.

Lizbon zeytin yağcılık konferansı

11 inci beynelmilel zeytinyağcılık konferansı yakında Lizbonda toplanacaktır. Zeytinyağı müstahsili memleketlere davetiyeler hazırlamaktadır. Şimdiye kadar yapılan on konferanstan bir kısmına memleketimiz de iştirak etmişti. Bu defakine de iştirakimiz kabul edilmiş gibidir.

Bu seneki konferansın ruznamesi hayli dolgun ve mühimdir. Bilhassa zeytinyağının daha fazla istihlâkini temin ve başka yağların rekabetine mâni olmak için beynelmilel bir anlaşma öne sürülecektir. Konferansta ayrıca zeytinyağı istihsalâtı için yeni tekniik hususat da tetkik edilecektir.

BORSA

(İş Bankasından alınan cetveldir)

23 MART 1933

Akşam Fiatları

İstikrazlar		Tahvilât	
İstikrazı dahilî	97.—	Elektrik	—
Şark d. yolları	4,25	Tramvay	—
D.Muvahhide	57,50	Tünel	—
Gümrükler	5,75		
Saydî mahî	7,—	Rıhtım	18,15
Bağdat	11.75	Anadolu I	44,25
T. askeriye	7,75	„ III	43,50
İzmir Belediye İstikrazı	99	mesaill	50,60

ESHAM

İş. Ba. Nama	10,15	Bomonti	24.—
„ „ Hamiline	11.—	Terkos	37,—
„ „ Müessis	119.—	Çimento Ar.	10,60
Anadolu Hisse Senedi	24.—	İttihat dey.	25,45
Nüyork	47,70	Şark dey.	1,70
Reji	3,80	Balya	2.50
Şir. hariye	15.—	Şark m. ecza	2.85
		Telefon	14.—

ÇEK FİATLARI

Paris	12,03	Prağ	15,91,84
Londra	72,65	Viyana	4,28,64
Nüyork	47,30	Madrit	560
Milano	9,19,57	Berlin	11,98
Brüksel	3,386	Varşova	4,21,75
Atina	82.216	Peşte	3,90,62
Cenevre	2,44,98	Bükreş	79,78,25
Sofia	66,37	Belgrat	36,05,25
Amsterdam	1,17,31	Moskova	10,84

NUKUT (Satış)

	Kuruş		Kuruş
20 f. Fransız	170.—	1 Şilin, Av.	26.—
1 İsterlin	727	1 Pezeta	17,—
1 Dolar	207,—	1 Mark	50,—
20 Liret	218	1 Zeloti	24,—
20 f. Belçika	115	1 Penga	33,—
20 Drahmi	25.50	20 Ley	23,—
20 i. İsviçre	820.—	10 Dinar	55,—
20 Leva	26.—	1 Çernovoç	—
1 Florin	85,—	1 Altın	9,31
21 Kur. Çek	120	1 Mecidiye	34.—
		Banknot	2.*

Şehir Haberleri

Vilâyette

Edirne yolu

Silivriye kadar kısmı İstanbul yaptırıyor

Edirne - İstanbul yolunun İstanbul - Edirne ve Kırklareli Vilâyetleri tarafından yapılmasına karar verilmişti. Üç Vilâyet valisi arasında henüz bir karar verilmemiştir. Bu yolun İstanbul'dan Silivri'ye kadar olan kısmı İstanbul Vilâyetince yapılacaktır. Bu maksatla bütçeye lâzım gelen tahsisat konmuştur, yakında müteahhide ihale edilecektir.

Heybeliada değil

Kınalıada Nahiye müdürüne geçenlerde işten el çektirilmişti. Bazı gazetelerde bu, Heybeliada şeklinde çıkmış ise de doğrusu yazıldığıdır.

Vilâyet Bahçesi

Vilâyet Bahçesine ıhlamur ağacı fidanı dikilmektedir.

Aksaray valisi

Vekâlet emrine alınan Aksaray Valisi Yusuf Ziya Bey tekaüt edilmiştir.

Zile kaymakamı

Zile kaymakamı Nazım Bey Vekâlet emrine alınmıştır.

Defterdarlıkta yeni teşkilât

ANKARA, 22 — İstanbul Maliye teşkilâtına verile[illegible]i şekil için burada bir komisyon toplanacaktır. Bu komisyon İstanbulda Maliye erkânı tarafından yapılan tetkikata göre İstanbul Maliye teşkilâtına bir şekil verecektir. Bu komisyon hazırladığı lâyihayı mayısta Büyük Millet Meclisine takdim edecektir.

Lâyiha kanunlaşınca haziranda tatbikatına başlanacaktır. Yapılacak teşkilâtta varidat kısımlarile muhasebe kısımlarını ayırmak tasavvuru kuvvetlidir. Bu kanun ileride yapılacakMaliye Vekâleti teşkilâtı kanununun bir parçası olacaktır.

—«o»—

Cemiyetlerde

Kurban derileri

Kurban Bayramında kurban bedelleri ile derilerinin Tayyare Cemiyeti namına toplattırılması için lâzım gelen tertibat alınmıştır.

Tayyare Cemiyeti Umumî Merkezinden bunun için talimatta gelmiştir. Geçen Kurban Bayramında Anadolu'nun bazı yerlerinde kurbanlar aynen cemiyete verilmiştir.

Bunlar arasında Konyanın bir kazasında 800 koyun verilmiştir.

Hilâliahmer için

Hilâliahmer Beyazıt nahiyesi tarafından 28 mart salı akşam bir müsamere verilecektir.

Veremle mücadele

Verem ile Mücadele Cemiyeti heyeti idaresi dün reis Ali Paşanın riyaseti altında toplanmıştır. İçtimada cemiyetin Eyüpteki Verem dispanserinin yapılmasına ve iptidaî malzemesinin tüccarların muavenetine müracaat edilerek tedarikine ve dispanser için bir müsamere verilmesine karar verilmiştir.

Pazartesi günü akşamı saat 7,5 ile 8 arasında Verem mücadelesi Cemiyeti Kâtibi Umumîsi Tevfik İsmail Bey radyo ile Verem Mücadelesine ait bir konferans verecektir.

Maarifte

İktısat mektebi

Talebenin son toplantısı meselesi görüşüldü

Yüksek İktısat ve Ticaret Mektebi muallimler meslisi dün akşam bir toplantı yaparak, mektep talebe cemiyetinin son içtimaı ve istenilen ıslahat etrafında konuşmuştur. İktısat Vekâleti dün Mektepten, talebenin son toplanışı ve mahiyeti hakkında izahat istemiştir. Mektep, vaziyet hakkında tahkikatını bitirmek üzeredir. Talebenin, mektepte ıslahat arzusu ile vücude getirdiği dilek listesi de tetkik edilmektedir.

Halit Şazi ihtifali

Halit Şazı B. in vefatının yıldönümü olan 26 mart pazar günü merhumun kabri ziyaret edilecektir. Vapur sabah saat 9,40 ta Haliç iskelesinden kalkacaktır.

Hukuk mezunlarına çay

Hukuk fakültesi talebe cemiyeti dün akşam Maksimde geçen seneki mezun arkadaşlar şerefine bir çay ziyafeti vermiştir.

Gazi enstitüsü müdürlüğü

Maarif Vekâleti umumî müfettişlerinden Hikmet Beyin Ankara Gazi terbiye enstitüsüne müdür tayin edileceği söylenmektedir.

Yeni kız lisesi

Düyunu umumiye binasının Maarife devredildiğine dair Vekiller Heyeti kararı dün Maarif müdürlüğüne bildirilmiştir. Binanın Maliye Vekâletinden devrolunması için Maarif müdürlüğünde bir komisyon teşkil edilmiştir. Komisyon yarından itibaren tesellüm muamelesine başlıyacaktır. Bina, içinde mevcut eşyasile beraber devralınacaktır. Burada geniş kadrolu bir kız lisesi tesis edileceği için, içinde lâzım gelen tadilâta yakında başlanacaktır. Mektep önümüzdeki teşrinievvelde tedrisata başlıyacaktır.

Konferans

Galatasaray Lisesi müdürü Fethi B. tarafından dün akşam Galatasaraylılar cemiyetinde bir konferans verilmiştir.

—«o»—

Gümrüklerde

İhbar edilen balyalar

Muhafaza memurlarının memlekete giren elbiselik kumaşlar üzerinde yapılan mühim bir resim kaçakçılığını meydana çıkardığını yazmıştık.

Dün İstanbul gümrükleri baş müdürlüğünden bir mektup aldık. Başmüdürlük kendi cephesinden bu mesele hakkında izahat verirken diyor ki:

Mersinden Ticareti Dahiliye beyannamesile İstanbula 37 balya içinde 5000 kilo müstamel elbise parçaları gelmiş ve Ticareti Dahiliye beyannamesile geldiği için Gümrükçe şehre çıkarılmasına müsaade edilmiştir. Gerçi bu 37 balya hakkında da bir ihbar vâki olduğu muhafaza başmüdürlüğünden bildirilmiştir ve keyfiyet umum müdürlüğümüze yazılmıştır.

Mahkemelerde

Yeni bir iddia

Ayazpaşa mezarlığındaki kemikler

Ayaspaşa mezarlığı davası dikkate şayan bir safhaya girmiştir. Mezarlığa sahip olduklarını iddia edenler evvelce ehli vukufun ihsası rey ettiğini ve belediyenin davacı mevkiininde bulunamıyacağını iddia etmişlerdi. Bu iddia üzerine de dava mahkeme heyeti umumiyesine sevkedilmişti. Heyeti umumiye yaptığı muhakemeler neticesinde bu iddiaları ret ve davayı gene tahkikat hakimliğine iade etmiştir. Mezarlığın kendi malları olduğunu iddia edenler, evvelce içindeki kabirler bozdurularak kemikleri başka yerlere taşınmış olan ve arsa halini alan mezarlıkların belediyeye intikal etmediğini iddia etmişlerdir. Şimdi ehli vukuf bu ciheti tetkik etmektedir. Ayaspaşa mezarlığındaki kemiklerin başka yere taşınıp taşınmadığına dair rapor verecektir.

İkinci muhakemeden sonra

Alaettin isminde bir adamı öldürmekten suçlu olarak evvelce 6 sene 3 ay hapse mahkûm olan ve temyizin bozması üzerine tekrar muhakeme edilen Laz Ahmet dün 2 sene bir ay hapse, 3 ay amme hizmetlerinden memnuiyete ve 1000 lira tazminat vermiye mahkûm olmuştur.

On senelik maaşlar suiistimali

Malûlgazilerin 10 senelik maaşlarını dağıtırken 157 bin lira ihtilâs ettikleri iddiasiyla aleyhlerinde dava açılan Bakırköy malmüdürü Nail Beyle 16 arkadaşının duruşmalarına dün devam edilmiştir.

Dünkü duruşmada Nail Bey gene tahliye istemiş, bu talep reddedilmiş ve dava ehli vukufun tetkikatının bitirmesi için başka güne bırakılmıştır.

Haber veren de dinlenecek

Geçen sene hazıranın onunda Zeyrek te Seyrisefain memurlarından Lûtfi efendiyi öldürmekten suçlu Bedri ve Cemal efendilerle bunları öldürmeğe sevketmekten suçlu maktulün eniştesi Arpaçı çiftliği sahibi Mehmet Ali efendinin ve vakaya karışanlardan Lütfü efendinin muhakemelerine dün devam edilmiştir.

Dün dinlenilen şahitler Bedrinin vakadan sonra metresi Sıdıka hanıma giderek:

— Elimden bir kaza çıktı, bir adam öldürdüm, şu tabancayı sakla, dediğini ve gene vakadan sonra her üçünün bir kahveye giderek:

— Bir hata işledik, bir kaza çıkardık, bari kimse duymasın, diye konuştuklarını, bu konuşmayı duyan Hamza isminde birisinin gidip polise keyfiyeti ihbar ettiğini ve katillerin bu ihbar üzerne yakalandıklarını söylemişlerdir.

Davacı vekili cinayetin mürettep olduğunu iddia etmiş, suçlu vekilleri Mehmet Ali efendinin bu işte katiyen alâkası olmadığını söylemişlerdir.

Muhakeme katillerin kahvede konuştuklarını işidip polise haber veren Hamzanın şahitliğe getirilmesi için başka güne bırakılmıştır.

14 dava daha

Muhtelit Türk - Yunan mahkemesinde dün 14 davaya bakılmıştır.

—«o»—

Halkevinde

Halkevinde Ali Rıza B. in sergisi

Dün akşam Halkevinde ressam Ali Rıza B. bir resim sergisi açmıştır. Sergide sulu boya ve kara kalem resimler vardır. Ali Rıza B. sergisinde 200 kadar küçük eser teşhir etmektedir.

Serginin açılmasından sonra Akademi muallimlerinden ressam Nazmi Ziya B., Ali Rıza B. hakkında konferans vermiştir.

Tırpan

İstanbul ne şehri

Her şehrin kendine göre bir hususiyeti vardır.

İzmir üzüm, incir,tütün gibi mallarımızı paraya çeviren bir borsa gibidir.

Paris günde iki yüz bin ecnebinin girip iki yüz bin ecnebinin çıktığı ve para bıraktığı bir eğlence şehridir.

Marsilya Fransayı cenup memleketlerine ve Hint yolundaki müstemlikelerine bağlayan bir geçit yeridir.

Venedik Tiryeste'nin yanında ancak tarihî kıymeti sayesinde tutunabilen bir İtalyan şehridir.

Bütün bu misâlleri çoğaltmak kabildir.

Her şehri yaşatan bir hususiyet olduğuna göre aceba İstanbul'un hususiyeti nedir.

Büyük bir transit noktası sayılamaz. Rekipsiz bir sanat merkezi de değildir. İzmir gibi mal ihraç eden bir liman da olamaz. Şu hâlde İstanbul güzel boğazı, ve harap bir kaç âbidesi ile ancak tarihî ve bediî kıymet ifade edebilen bir şehirdir.

Eski istatistiklerde İstanbul'un nüfusu bir miliyon iki yüz bin kadar gösterilmiştir. Bugün altı yüz elli bin nüfusu vardır.

Muharebenin verdiği zaruretler şehirleri değil memleketleri, ülkeleri değiştirdiği için bu neticeye hayret edilemez. Yalnız Türk yurdu içinde çok güzel bir köşe olan İstanbul'a hâlâ bir hususiyet verilmeyişine teessüf etmeli, İstanbul nedir? sanat şehri mi, seyyah şehri mi, ticaret şehri mi, ilim merkezi mi nedir?

Şehrin fârikası ne olacaktır.

Sanat şahri değil, Bursa İstanbul dan daha yüksek bir sanat şehridir. Ticaret şehri değil, İzmir İstanbul'dan daha ileri bir ticaret şehridir. Çünkü hinterlandı zengindir. İlim merkezi mi.. imkânı yok. Kitapsız Profesörlerin günde bir kaç saatlerini geçirdikleri kışladan çevrilmiş ünüversitesi ile İstanbul'un ilim şehri olduğunu söylemek pek gülünç olur.

Şu hâlde son zamanlarda bir kaç Belediye Reisimizin dillerinden düşmeyen bir sıfatı verelim:

—Seyyah şehri.

Bu tevcihe Âli İktisat Meclisinin yeni bir istatistiği çok veciz bir cevap veriyor.

330 yılında Türkiyeye gelen ecnebi seyyahları Türkiyede dört buçuk miliyon lira bıraktıkları hâlde Avrupaya giden Türkler ecnebi memleketlerde altı buçuk miliyon lira harcamışlardır.

O hâlde İstanbul ne şehri?

Her şeyden evvel İstanbul'a bir mânâ, bir hususiyet vermek için program çizmek lâzım.

Burhan CAHİT

Evkafta

Mimar Sinan ihtifali

Mimar Şinan'ın ölümünün yıldönümü münasebetile 31 martta Süleymaniyedeki türbesinde bir ihtifal yapılacaktır. Türbenin tamiri henüz bitmediğinden türbede Evkaf idaresince ihtifal için tertibat alınmaktadır.

---

yonunun teşkili ileri sürülüyor. Bu komisyon, şimdi imzalanacak mukavelenin müddeti bitmezden evvel ikinci bir silâhsızlanma konferansını içtimaa davet edecektir. Mukavele beş sene mer'î olacaktır. Yalnız deniz silâhları hakkındaki mukavele 31 kânunuevvel 1936 tarihinde bitmiş olacak ki bu tarihten evvel bir deniz silâhları konferansının toplanması istenilliyor. Bu mukavelenin müddeti bitmezden evvel bir silâhsızlanma konferansı toplanması ve mukavele ile başlanan silâhsızlanma hareketinde daha ileri gidilmesi ileri sürülüyor.

Bu mukavele, sulh muahedelerile Almanya, Avusturya, Bulgaristan ve Macaristana tahmil edilen silâhsızlanma hükümlerinin yerine geçecektir.

* * *

Mac Donald bu teklifi yaptıktan sonra Musolini'nin daveti üzerine İtalyaya gitti., İtalyan Başvekili ile görüşmeyi Mac Donald istemişti. Musolini de İngiliz Başvekili ile mülâkat için şimalî İtalyada İsviçre hududuna yakın bir yer tespit etmişti. Ancak Mac Donald, İtalyan Başvekiline bir cemile olsun diye ve ziyareti yarım yapmış olmamak için Romaya gitmeyi teklif etti.

Bu ziyaret hafta arası yapılmıştır. Mac Donald'ın ziyareti iki sebepten ileri gelmişti:

1. — Evvelâ projesini İtalyaya kabul ettirmek.

2. — İtalya vasıtasile Almanya üzerine tazyik yaparak Hitler'i de buna imale etmek.

İki başvekil arasındaki temaslarda silâhsızlanma meselesinin çerçevesi de aşılarak umumî beynelmilel meselelerin görüşüldüğü anlaşılıyor. Malûmdur ki Avrupada dört büyük devletin bir hegemonya tesis etmeleri hakkında Musolini'nin ötedenberi bir fikri vardır. Musolini'ye göre İngiltere, Fransa, İtalya ve Almanya Avrupanın diktatörü olmalıdır. Ve Avrupa, daha doğrusu bütün dünya, böyle bir beynelmilel Faşizm ile idare edilmelidir. Bu, faşist siyaset felsefesine uygun bir görüştür. Anlaşılıyor ki Musolini böyle bir sistemin kabulünü Mac Donald'a tavsiye etmiştir.

Mac Donald, Romadan sonra Parise gitti ve oradan da Londra'ya avdet etti. Paristen geçerken, Fransız devlet adamlarile yaptığı mülâkatlarda Roma müzakerelerinin mahiyetini anlatmıştır. Musolini teklifinin Fransada hiç te iyi kabul görmediği anlaşılıyor. Çünkü evvelâ böyle faşist idare tarzı Fransızların düşünüşlerine uymuyor. İkincisi, bunu kabul etmek Fransanın, Avrupadaki menfaatlerini terketmesi demektir. Ve Fransızlar Musolini'nin teklifinde Fransayı, Yugoslavyadan, Çekoslovakya ve Romanyadan ayırmak gibi bir hiyle sezmişlerdir. Bunlardan maada Fransa böyle bir Dörtler kombinezonunda İtalya ve Almanyaya karşı ekalliyette kalacağını düşünmüştür.

Esasen Musolini'nin tasavvur ettiği projenin tatbik imkânı da yoktur. Musolini bütün dünyayı bir İtalya, dört büyük devleti de Faşist Fırkası farzediyor. Halbuki bu, hakikate ne kadar uygun değilse, Musolini'nin beynelmilel Faşistlik tasavvuru da o derece hayalîdir.

* * *

Mac Donald projesine fazla yer verdiğimizden diğer beynelmilel hâdiseleri hülâsa etmek zaruretinde kalacağız: Almanyada Reichstag açıldı. Ve Cümhur Reisi ile Hitler nutuklarını okudular. Brüning zamanındanberi ilk defadır ki Almanyada, hükûmetin mecliste istinat edebileceği bir ekseriyeti vardır. Ancak Hitlerin işbaşına geçtiği gündenberi takip ettiği siyaseti gördükten sonra buna pek o kadar ehemmiyet atfetmemek lâzımgeldiği kendiliğinden anlaşılır. Almanyada artık Parlmanterizm yoktur, binaenaleyh parlâmento ekseriyeti de ehemmiyetsizdir. Hitler, bir takım emrivâkiler ile bütün Almanyaya hâkim olmuştur. Yalnız Reich idare makinası değil, bütün hükûmetlerin idareleri de Hitleristlerin eline geçmiştir. Şunu kabul etmek lâzımdır ki, ilk defa olarak Almanyada millî vahdet te bütün manasile teessüs etmiş bulunuyor.

Avusturyada mutedil zümrelerin müfrit diktatörlüğü o kadar yolunda gitmiyor. Anlaşılıyor ki diktatörlük yapmak için hususî bir kabiliyet lâzımdır. Yeni ilân edilen diktatörlüğe rağmen, bazı meb'uslar Avusturya Parlâmentosunda iki dakika devam eden bir içtima yaptılar ve hükûmet hakkında ağır sözler söylediler. Ve bunlar ceza da görmedi.

Amerikada bankalar birer ikişer açılıyor. Hafta arası (2000) banka açıldı. Bankalara olan itimat ta tekrar teessüs ediyor. Hafta içinde bankalara mevduat, bankalardan çekilen paradan daha fazla olmuştur. Ancak para çekmenin henüz kayda tâbi olduğu unutulmamalıdır. Yeni Cümhur Reisi banka işlerinden maada bütçede çok esaslı tasarruf yapmağa karar vermiştir.

Rusyada mütehassıs sıfatile çalışan altı İngiliz tebeasının siyasî polis teşkilâtı tarafından tevkifi üzerine İngiltere ile Rusyanın arası açıldı. Ruslar bu İngilizleri Sovyet elektrik müesseselerini yıkmağa teşebbüs etmekle ittiham ediyorlar. İngiliz Hükûmeti protesto etmiştir. İngilizlerin, Metro Vickers denilen İngiliz Şirketine mensup oldukları anlaşılıyor. Ruslar mevkufların ikisini tahliye etmişlerdir. Dördünü muhakeme edeceklerini bildiriyorlar. Diğer taraftan İngiliz gazeteleri, Rus mahkemelerine itimat edilemiyeceğini söyliyerek, Rus Hükûmetinin, Sovyet elektrik sistemindeki muvaffakıyetsizliğin mesuliyetlerini bu dört İngilize yükletmek istediklerini iddia etmektedirler.

İngiltere Uzak Şark hakkında Milletler Cemiyeti tarafından verilen karar üzerine İngiltereden silâh ihraç edilmesini menetmişti. Diğer devletlerin buna iştirak etmediklerini bahane ederek İngiliz Hükûmeti bu memnuiyeti kaldırmıştır.

Diğer taraftan Amerika Cümhur Reisi Amerikadan silâh ihracını menetmek için meclisten salâhiyet istiyor. Binaenaleyh diğeri iştirak etmedi diye birinin vazgeçtiği teşebbüs şimdi öteki tarafından yapılıyor demektir. Silâh memnuiyetinin Japonyayı ne kadar ızrar edeceği ayrı bir meseledir. Fakat Japonyaya muarız olan devletler arasındaki ahenksizliği göstermesi itibarile bu silâh memnuiyeti meselesi dikkate değer. Ve Japonya bu ahenksizlikten istifade ederek Mançuryada yerleşmiştir.

Ahmet ŞÜKRÜ

Milliyet

Asrın umdesi "MİLLİYET"tir.

24 MART 1933

İdarehane : Ankara caddesi, 100 No.
Telgraf adresi : İst. Milliyet
Telefon Numaraları:
Başmuharrir ve Müdür : 24318
Yazı işleri Müdürlüğü : 24319
İdare ve Matbaa : 24310

ABONE ÜCRETLERİ :

	Türkiye için L. K.	Hariç için L. K.
3 aylığı	4 —	8 —
6 „	7 50	14 —
12 „	14 —	28 —

Gelen evrak geri verilmez.— Müddeti geçen nüshalar 10 kuruştur.— Gazete ve matbaaya ait işler için müdiriyete müracaat edilir. Gazetemiz ilânların mes'uliyetini kabul etmez.

BUGÜNKÜ HAVA

Yeşilköy rasat merkezinden aldığımız malûmata göre bugün hava bulutlu ve kısmen yağmurlu olarak devam edecektir.

23-3-933 tarihinde hava tazyiki 755, en fazla sıcaklık 14, en az 8 derece idi.

FELEK

Nizamettin Nazif'in Öldürdükleri

Ankaradan bana bir kariim şu mektubu göndermiş:

"Gazetenizin daimî okuyucusuyum. Sizin sütunun altındaki roman için bir merakım var. Şunu halletmenizi rica edeceğim. Bu romanın hakikaten Nizamettin Nazif tarafından yazılıp yazılmadığını merak ediyorum. Otuz kişiyi bir kılıçta öldürüp, bir tek adama bir ordu kovalatan Karadavut müellifi inanmam ki Selânikte bir sütçü dükkânında patlattığı bomba ile yalnız bir kişiyi öldürmek küçüklüğünü göstermiş olsun. Bu romanın bizzat Nizamettin Nazif Bey tarafından mı, yazıldığını, yoksa başka birisi yazıp ta onun imzasını mı atmış olduğunu lûtfen tahkik ederek bildirirseniz memnun olurum."

Bu meraklı kariimizi memnun etmek için mektubu Karadavut muharririne gösterdik, bize şu sözleri söyledi.

"— Romanı bizzat ben yazdım ve sütçü dükkânında da ancak bir kişi öldürttüm çünkü: Vaktile Kara Davuda bir kılıçta otuz kişi öldürtmemi çok gördüler. Ben de bir bombaya bir kişi öldürttüm. Şimdi de az buluyorlar."

Bu münasebetle bir fıkra hatırladım. Bir zengin miras yedi, lâfederken o kadar çok mubalâğalı yalan söylermiş ki âleme gülünç olurmuş. Bir gün baba yadigârı olan kâhyası demiş ki:

— Beyfendi! Bazan söz söylerken pek ileri gidip aykırı şeyler söylüyorsunuz. Herkes alay ediyor.

— Haklısın Lâla! Ne yapayım. Elimde değil!

— Bir daha böyle bir şey olursa ben size işaret ederim, hemen tashih edersiniz!

Ve öylece mutabık kalmışlar. Günün birinde bir kalabalık huzurunda görüşen mirasyedi:

— Peder merhumun Halepteki çifliğinin 100 kilometre boyu vardı... deyince kâhya işaret etmiş. Mirasyedi de mübalâğa ettiğini anlayarak tadil etmek için:

— 100 metre de eni vardi... demiş, tabiî hazır bulunanlar gülüşmüşler. İçlerinden biri:

— Aman Beyfendi! Bu ne biçim çiflik böyle? Şerit gibi bir şey.. diyince mirasyedi:

— Efendim! İş bana kalsaydı ben onun enini boyuna uydururdum, amma, Lâlam bırakmadı! cevabını vermiş.

Zannediyorum ki iş Nizamettin Nazife kalsaydı, o enini boyuna uydururdu amma, galiba bazı tarihî hakikatler mübalâğaya imkân bırakmıyor.

FELEK

Mektep kitapları

(Başı 1 inci sahifede)

hakkında hazırlanan kanun lâyihası başvekâlete takdim edilmiştir. Vekâlet tek lif ettiği bu kanun lâyihasiyle mektep kitaplarını doğrudan doğruya kendi mu rakabesi altında ve devletin terbiye ve kültür sistemine en uygun şekilde teklif ettirmek.

Bu kanun lâyihasına göre, Mektep kitapları tabı tevzilni üstüne almak istiyenler teklif mektupları ile birlikte kitap başına beş bin liralık muvakkat teminat akçesi veya kredi mektubu verecekler ve tabi tevzii kendilerine ihale edilen müteahhitler ihale müddeti zarfın da basılacak kitaplar yekûnunun maliyet fiyatı üzerinden orta tahsil kitapları için— üçte bir, ilk tahsil kitapları için — beşte bir nisbet nakdî veya müteber bir banka kefalet mektubu vereceklerdir.

Halin icabına göre kitap ya Vekâlet tarafından bastırılarak tevzi edilecek ve yahut bir münakasa ile başka bir tabie ihale olunacaktır. Maarif Vekâletince bastırılacak kitapların teklif haklarına, ikinci ve üçüncü derecede eser yazanlara verilecek nakdî mükâfatlar, tetkik üc retleri, müsabaka ve ihale işlerine ait umumî masrafları temin maksadiyle bir mektep kitapları sandığı tesis ve sandıkta bu masraflardan artan para kalırsa mektep kütüphanelerinin takviyesine sar folunacaktır.

Tek kitap

ANKARA, 23. A. A. — Maarif Vekâletince mektep kitaplarına ait bir talimatname hazırlanmıştır. Bu talimatna meye nazaran ilk ve orta tahsil mektepleri için tek kitap esası kabul edilmiştir. Tek kitap bir sınıfın bir ders için esas olacak kitabın bütün Türkiye mekteplerinde ayni olması demektir.

Tek kitaplar her ders için ayrıca kitaplar kullanılmasına mani deyildir. Talebelerin muhtelif dersler mevzuları etrafında bilgileri için mekteplerde sınıf kütüpaneleri yardımcı kitaplarla takviye edilecektir. Her kitap üç yıllık bir devre için kabul olunacaktır. Herhangi bir ders için lâzım olan kitabı Maarif Vekâleti ya doğrudan doğruya bir mutahassısa veya mütahassıs bir heyete Vekâlet nam ve hesabına yazdıracak ve yahut bu kitabın telifi için muallimler ve mutahassıslar arasında müsabaka açacaktır.

Müsabakaya iştirâk edebilmek için müsabaka müddetinin neticesinden üç ay evveline kadar bir istida ile Maarif Vekâletine müracaat ederek kaydedilmesi lâzımdır.

Müsabakaya münferit olarak girilebilecektir.

Müsabakaya münferit olarak da girebilecektir.

Müsabaka müddeti bitince müsabakaya giren eserleri tetkik için bir komisyon teşkil edilecektir. Seçim işinde:

1 — Kitabın dilî ve usulü.
2 — İlmî sihhati.
3 — Pedagojik kıymeti, esas tutulavaktır.

Vekâlet müsteşarı, talim ve terbiye reisi ve azaları ile teftiş umum müdürü ve heyeti reisi memuriyetlerini muhafaza ettikçe müsabakasına kitap yazarak giremezler.

Mükâfatlar

ANKARA, 23. A. A. — Maarif Vekâletince hazırlanan mektep kitapları ta limatnamesinde Vekâlet hissesi telif hak kı ve mükâfatlar için bir takım esaslar kabul edilmiştir. Buna nazaran Maarif Vekâleti hissesi olarak her tabide kitaplar maliyet fiyatları üzerine yapılacak zamların % nisbetleri seri halinde kitap larda altı, birden yirmiye kadar ayrı kitaplarda yedi liradan yirmi liraya kadar müellifler verilecek telif haklarının maliyetlerine nazaran hesabında her yıl için ayrı olarak esas tutulacak nisbetlerde seri halinde kitaplarda beşten 198, ayrı kitaplarda altıdan yirmiye kadar tutulmuştur. Keza bir yıl için verilecek telif hakkının mektep derecelerine göre en aşağı olarak 500 liradan 800 liraya en yukarı olarak da 1000 liradan 1500 liraya kadar gösterilmiştir.

M. Edge gitti

Bir gezinti seyahatı yaparak İstanbul'a gelmiş olan Amerika'nın sabık Paris sefiri M. Edge, dün akşamki ekspresle Sofya'ya gitmiştir.

Henderson sordu

(Başı 1 inci sahifede)

şe ve onu takiben bu devletlerde görülen infiâl dolayısile efkârı umumiyyenin bir tezahürü mahiyetinde telâkki edilmektedir.

Bir çok heyetlerin bir takım büyük devletlerin teşebbüslerini protesto etmek üzere tahriri beyannameler hazırlamış oldukları söylenmektedir.

Mac Donald, projesinin tetkik işinin şimdiki halde pek ileri gidemiyeceği ve umumi komisyonun bu meseleyi ileride daha derin ve etraflı bir surette tetkik etmek zaruretini kabul edeceği zannolunuyor.

Heyecan zail oldu

CENEVRE, 23. A. A. — Havas ajansı muhabirinden : Silâhları bırakma konferansının tehirini ilân eden tebliğ, bu tebliği bir dört devlet direktuarının meydana gelmesi ihtimalile alâkadar addeden orta devletler arasında oldukça kuvvetli bir heyecan uyandırmıştır.

Lehistan mümessilinin bugünden memnuniyetsizliğini göstereceği söylenmektedir.

M. Titulesco da bu husustaki mütaleasını acıkça söyleyecek ve hatta küçük itilâfın Mussolini plânı hakkındaki noktai nazarını izah etmek üzre Parise gidecektir.

Fransa konferansın tehirini istememiştir ve istemiyecektir, Şayet tehir teklifi kabul edilecek olursa Fransa, bu tehir müddetinin şimdiden tahdit edilmesini ve teknik komitelerin mesailerine devam eylemes için müdahalede bulunacaktır.

Fransa siyasetini değiştirmeyor

PARIS, 23. A. A. — Havas ajansı bildiriyor: Matin gazetesi Mussolini projesinin tevdiinden sonra hükûmetlere vaziyeti aydınlattırmak imkânını vermek üzre silâh bırakımı konferansını tehirini mevzuu bahis ederek diyor ki :

Fransanın sulh kulüpü projesi hakkındaki hatti hareketine dair küçük itilâfın haklı olarak duyduğu endişeler dünden itibaren zail olmuştur. İttifaklarımıza ve taahhütlerimize sadık kalarak küçük itilâfın ve Lehistanın menfaatlerini her halde müdafaaya devam edeceğiz.

PARIS, 23. A. A. — Ayan Meclisi hariciye encümeninde M. Daladier ile M. Paul Boncour, Avrupa siyasetindeki değişikliğin sonuna ermiş olmaktan çok uzak olmuş olduğunu söylemişlerdir.

Her iki nazır, Avrupadaki gerginliği gidermek için yapılmakta olan müzakerelere itimatları olduğunu ve bu müzakerelerin Lausanne, Lokarno itilâflarile Milletler Cemiyeti çerçevesi içine girmesini arzu etmekte olduklarını söylemişlerdir. M. Daladier ve M. Paul Boncour, istiklâl ile emniyeti Avrupa tesanüdü ile birleştirmekten ibaret olan Fransız harici siyasetinin devamlı istikametlerinin değişmemiş olduğunu teyit etmişlerdir.

İngiltere "kabul ediniz" diyor

LONDRA, 23. A. A. — Reuter ajansı, M. Mussolini plânının kabul edilmesinin, Avrupanın şimdiki vaziyetine bir çare bulunması hususunda M. Mussolini için büyük bir muvaffakiyet sayıldığını bildirmektedir.

İtalyanın Avrupadaki kuvvet ve nufuzu bir kat daha artmıştır.

Eğer Fransa, İngiliz-İtalyan projesini kabul edecek olursa İtalya ile Fransa arasındaki fikir ayrılıkları ortadan kalkmış ve sulh te sağlamlaştırılmış olacaktır.

Amerika bekliyor

VAŞİNGTON, 23. A. A. — Hükûmet, Mac Donald - Mussolini plânı hakkında alınmış olan malûmatı henüz çok müphem adetmekte ve Amerikanın bu meselede bir vaziyet almasına müsait telâkki eylememektedir.

Yunanistan kabul ediyor

ATİNA, 23. A. A. — Yunanistan, teferrüata dair bazı ihtirazî kayitlerle M. Mac Donald'ın silâhları bırakmağa müteallik olan projesini prensip itibarile kabul etmiştir.

Yunanistanın itirazları

ATİNA, 23. A. A. — Dün aktedilen nazırlar içtimaından sonra Cenevredeki Yunan murahhası M. Politis'e talimat verilerek M. Mac Donald 'ın mesaisini sempati ile takibeden Yunan hükûmetinin esas olarak, silâhların azaltılmasına matuf her plâna taraftar olduğunun silâhları bırakma konferansına bildirilmesi tebliğ edilmiştirî.

Yunanistanın ihtirazî kayıtları memleketin müdafaa vasıtalarına ve bilhassa hava müdafaası vasıtalarına tealluk etmektedir.

Mart havası

(Başı 1 inci sahifede)

Akhisarında yere inmiye mecbur olmuştur.

Balkanlarda kar

BELGRAT, 23 A.A. — Memleketin şimal kısmında havalar fenadır. Kar mebzul surette yağmakta, münakalâtı sekteye uğratmaktadır. Birçok yerlerde telgraf ve telefon muhabereleri kesilmiştir.

Banat'da karın yüksekliğinin 2 metreye ve hattâ daha fazlaya çıkmış olduğu haber veriliyor. Bir tayyare inmeğe mecbur olmuş, yolcuları yaralanmıştır.

Poliste

Mel Şorun ifadesi

Matmazel Şor'un evvelki gün sahte pasaportla Atina'ya seyahatinden dolayı alınan ifadesi, bu işte alâkadar birkaç kişinin daha ifadeleri alındıktan sonra polisten Adliyeye verilecektir.

Gişedeki ihtilâs

Şark Demiryolları gişelerindeki ihtilâs işinin tahkikine emniyet 2 inci şubesince dün devam edilmiştir.

Yangın başlangıcı

Kasımpaşada Kaptantürbesi sokağında oturan Feriha Hanım yaktığı manğaldan tahtaları tutuş turmuşsa da söndürülmüştür.

Hariciye vekili şerefine ziyafet

ANKARA, 23 (A.A.) — Yuğoslâvya Sefiri Doktor Miraslav Yankoviç ve refikaları dün akşam Hariciye Vekili Doktor Tevfik Rüştü Bey şerefine bir ziyafet vermişlerdir. Ziyafette Ziraat Vekili Muhlis Beyle, Romanya, Yunanistan, Brezilya sefirlerile Belçika ve Çekoslovakya Maslahatgüzarları ve Hariciye Umum Müdürleri ve refikaları hazır bulunmuştur.

Ziyafeti müteakip Yuğoslavya Sefaretinde bir resmi kabul yapılmış ve buna sefirler heyeti ile Hariciye nazareti erkânı ve Ankaranın yüksek mehafiline mensup diğer bir çok aileler iştirak eylemişlerdir.

Hastabakıcılık İmtihanları

Hilâliahmer hastabakıcılık Mektebi imtihanlarına yarın Guraba hastanesinde başlanacaktır.

Posta trenlerinde büfe

Haydarpaşa - Adana trenlerine geçen haftadan itibaren büfeli birer furgun ilâve edilmiştir. İstiyen yolcular, listelerden yiyecekleri yemekleri intihap etmekte ve bu yemekler garsonlar tarafından yocuların kompartımanlarına götürülmektedir. Orta hallice bir öğün yemek bir liraya yenilebilmektedir.

Anadolu hattında işliyen diğer posta trenlerine de birer büfeli furgun ilâve edilecektir.

Tahsil şubelerinde

Maliye tahsil şubelerinde yapılan tahkikat neticesinde Eminönü Malmüdürlüğüne merbut tahsil şubelerinden 12 memur Vekâlet emrine alınmıştır. Ayrıca 14 memur hakkında lüzumu muhakeme kararı verilmiş, 14 memura ait fezlekeler de kaza idare heyetine tevdi edilmiştir.

3 tetkik, 1 tahsil ve 2 tebliğ memuru hakkında da tahkikat yapılmıştır.

Sarayburnundaki hamalların kazanç vergilerini tahsilde ihmalleri görülen seyyar memurlar hakkında da takibata başlanmıştır.

Bugün ELHAMRA sinemasında,
Türkçe sözlü — Türkçe şarkılı — Orta oyunu
Sazlı büyük halk komedisidir.

Düğün Gecesi

Oynıyanlar : NAŞİT — HAZIM — HALİDE
ASIM EF. — ALİ — HAYRİ — MUAZZEZ Beyler. —
EMİNE Hanım vesaire. . . .

Filme ilâve olarak: ARTİST KANI — Fransızca sözlü büyük film.
Dikkat: Fiatlarda zam yoktur. Bugün saat 10,45 de tenzilâtlı matine vardır.

Bugün çok güzel bir film görmek
isteyenler MELEK sinemasına koşacaklar!

BRiGiTTE HELM - ALBERT PREJEAN

tarafından temsil edilen

BALAYI

Fransızca sözlü — Şarkılı, zengin sahnelerle
dolu büyük film.

MALEK - 1,000,000 MİLYONER

Yeni neşriyat

Şehir mecmuası

Matbuat ailesi arasına yeni karışan Şehir mecmuası'nın ilk sayısı mütena renkli bir kapak içinde çıkmıştır.

MEMLEKETTE

Delinin biri

Bir doktoru vurdu, kendisi de öldü

Ödemişte akıl hastalığına müptelâ Korucaova mektebi muallimi Fuat Bey hükûmet tabibi Riza B. in muayenehanesine gitmiş Rıza Beye hâmil bulunduğu nagant tabancasını ateş etmiş ve mumaileyhimi boğazından ağır surette yaralamıştır. Fuat Bey hükûmet arkasındaki yoldan kaçarken düşmüş ve patlıyan tabancadan çıkan kurşun kalbine isabetle vefatına sebebiyet vermiştir.

Kayseride mensucat fabrikası

KAYSERİ, (Milliyet) — Ticaret Odası Kayseride yapılacak mensucat fabrikası yerinin meccanen verileceğini İktısat Vekâletine telgrafla bildirmişti.

İktısat Vekili Celâl Beye tarafından bu tele verilen cevapta bu meccanen verilen yerden istifade edilebilmesi için evvelemirde Kayseri ve civarı elektrik şirketiyle uyuşulması icap ettiği bildirilmiştir.

Elektrik şirketi heyeti idare reisi Ömer Bey Ankaraya gitmiştir.

Kayseri umumî meclisi

KAYSERİ (Milliyet)— Kayseri Umumî Meclisi bütçeyi 530 bin lira olarak tesbit etmiştir.

Daimî encümene azadan Taşcı zade Ömer, Takı, Hayri ve Ali Rıza Beyler seçilmiştir.

KAYSERİ, (Milliyet) — Belediye intihabı başlamıştır. Yeni aza namzetleri seçilmiş olduğundan intihabın neticesi 26 Marta belli olacaktır.

Bir kahveye hücum

Evvelki gün Sökenin Balât köyünde on Arnavut çoban, köy kahvesine giderek kahve sobasını kırmışlar, kahveciyi ve kardeşini bıçakla yaralamışlardır.

Bunun üzerine kahvede silâhlar patlamış ve ortalık Mahşere dönmüştür. Kahvede bulunan köylülerden dört kişi ağır surette yaralanmıştır.

Katiller mahkûm oldu

MALATYA, — Adıyaman'ın Zey köyünden muhtar Bekiri öldüreceklerken tesadüfen o gece muhtarın yatağında yatan hizmetkârı Bekiri öldüren, Yusuf Ebuzer, Mehmet yedişer buçuk sene ağır hapse ve maktul veresesine bin lira tazminat vermiye mahkûm edilmişlerdir.

Yer altında bir yol

İzmirde Sinekli civarında bir bahçede senelerden beri duran büyük bir taş kaldırılınca büyük bir kuyu meydana çıkmıştır. Kuyu Kadife kalesinin dibindedir. Kuyunun dibinden kalenin bulunduğu dağa doğru bir yol vardır. Şimdilik bu yolda 200 metre kadar gidilmiştir. Yolun nerede nihayet bulduğu araştırılmaktadır.

Yabani zeytinler aşılanacak

MERSİN, (Milliyet)— Şehrimiz köylerindeki yabanî zeytinlerin aşılanması takarrür etmiştir. Ziraat müdürlüğü, gemlik, Ayvalık, Edremit, İzmir ve Kilise on iki bine yakın aşı kalemi ısmarlamıştır.

Türkiye - Bulgaristan maçı

Futbol federasyonu Türkiye - Bulgaristan beynelmilel maçı için seçerek davet ettiği futbolcularla temas etmek üzere dün federasyonlar merkezinde toplanmıştır. Davet edilen futbolcular temamen gelmişlerdir. Federasyon Reisi Hamdi Emin Bey tarafından sorulan bir suale cevaben; bütün fudbolcular, haftanın tayin edilen üç gününden hangisinde idman yapabileceklerini bildirmişlerdir. Bugünlerde sporcuların egzersizlere gelebilmesi için, mevcut olabilecek izin ve saire gibi maniler federasyon tarafından ortadan kaldırılacaktır.

İdmanlar Fenerbahçe ve Taksim stadlarında yapılacaktır.

İzmirden ve Ankaradan millî takımımıza namzet olarak seçilen futbolcuların da buraya gelmeleri için her iki mıntaka ile muhabere edilmektedir. Bu iki mıntakadan davet edilen üç sporcunun idmanlara en yakın bir tarihte iştirak etmesi mukarrerdir.

Milliyet'in edebî romanı: 58

MAKEDONYA

Aşk, Kin, Politika ve Kan..

Müellifi: Nizamettin Nazif

— Hamam bu Kâni Beyden... —diye bağırmıştı — İllallah.. Nreden de bulur, buluşturur bu işleri?

Halbuki vali Paşa hazretlerinin Kâni Beye hiddet buyuracak yerde iltifat eylemeleri daha makul olacaktı. Çünkü Ustrumcanınnın genç ve çalışkan kaymakamı, pek mühim bir mesele hakkında vali paşayı tenvir etmek zahmetinde bulunmuştu.

İşte Kâni Beyin elinden çıkan ve paşayı yerinden oynatan rapor::

" Saadetlû? paşa hazretleri ; "

Üç aydan beri Ustromca Bulgar Metrepolitliği makamında bulunan Kerasimos Efendinin Makedonya dahili ihtilâl cemiyetine mensup olduğu kat'î surette tesbit edilmiştir. Şöyle ki;

"Kerasimos Efendinin etvar ve harekâtı şüphemizi celbettiğinden, oturduğu eve bitişik evde bazı tertibat alınmış, ezcümle mumaileyhin ziyaretçilerini kabul ettiği odanın duvarında bir delik açtırılmıştı. Tayin ettiğimiz memur vazifesini hakkile ifa ve bendenizin Amerika heyetine refakat vesilesile Bulgar hududunda bulunduğum sıralarda Metrepolidin odasında cereyan eden mühim muhaveratı sadakatle kaydetmiştir."

"İşbu arizama leffen takdim eylediğim vesikaların mütaleasile de teeyyüt edeceği veçhile ihtilâl cemiyetinin faal azalarından olan rütbetlû Kerasimos Efendinin İstanbula iadesine ve hattâ tensip buyurulduğu takdirde tevkifine ve muhakeme edilmek üzere fevkalâde mahkeme (1) emrine sevkine müsaadei devletleri müsterhamdır."

Vali Paşa, Ustrumca kaymakamının vesika namını verdiği kâğıtları da istemiye istemiye okudu. Bunlarda neler neler yoktu!

Kaza Bidayet Mahkemesi azasından olan bir Bulgarla konuşurken Metrepolit şu sözleri söylemişti:

"— Ben buraya sırf Donçe kaptanın intikamını almak için geldim. Kaçakçı Aliyi ne yapıp yapıp bulmak ve tepelemek lâzımdır. Hiç bir şeyden korkmayım!. Umumî Müfettişin etrafındaki adamların hespini kandırdık. Hepsi bizimledir."

Bir defasında da bazı Bulgar çorbacılarına hitaben;

"— Usturumcada bir büyük kilise yapmalıyız. — demişti — Avrupaya karşı Usturumcanın bir Bulgar kasabası olduğunu ispat etmemiz lâzımdır.„

Hele bir gün odada çok esrarengiz bir takım muhavereler cereyan etmişti. Raporda Kerasimof Efendinin bir adama şu emri verdiği kaydediliyordu:

"— Derhal Tane Nikolef'i bul! Çetesile birlikte Manastır hududuna geçsin. Kaleş Şevkiyi ne yapıp yapıp öldürsün.

Bitişik evden bu sözleri dinliyen memur metrepolidin kapısından çıkacak adamı bekleyip tevkif ettirmeyi kimbilir nasıl olmuştu da düşünememişti.

Gene ayni günde Kerasimof Efendi, Serezdeki reji kolcularının çavuşunu öldürmek lâzımgeldiğini söylemiş ve dağ başında bulunan bir kadın cesedi hakkında uzun uzun konuşmuştu.

Kâni Bey bunların en altına kendi kalemile şu küçük hâşiyeyi ilâve etmişti:

"Kolcu çavuşu Mehmet Efendi dün gece evine girerken meçhul bir şahıs tarafından dört el ateş edilerek katlolunmuştur."

Kâğıtları istemiyerek karıştırmağa başlıyan vali, nihayet bu müspet hâdiselerin tesiri altında kalıvermişti. "İnanayım mı? İnanmıyayım mı?" gibilerden bir parça düşündü. Sonra saz kalemini cızırdatarak kocaman bir kâğıdın ortasına şu iki satırı yazdı ve imzaladı:

"Umumî Müfettiş Hilmi Paşa Hz. ne
" Utufetlû efendim hazretleri ;

"Usturumca Kaymakamlığından makamı âcizîye gönderilen işbu evrak mühim addedilmekle arzına müsaraat olundu."

Kırk sekiz saat sonra Hüseyin Hilmi Paşadan Selânik Valisine gelen bir şifre halledildiği zaman şu kısa emir okunmuştu:

"İsmail Kâni Bey Ohri Kaymakamlığına tayin edilmiştir. Derhal yeni vazifesine başlamak üzere Usturumcadan hareket ettirilmesi".

Kerasimof Efendi, Umumî Müfettişin yanındaki yüksek memurların komite tarafından satın alındıklarından bahsetmişti.

Galiba Metrepolit Efendi yalan söylemiyordu.

. . . . . .
. . . . . .

(Devamı var)

(1) Makedonya hâdiselerinin failleri muhakeme etmek vazifesile Selânikte on bir kişilik bir fevkalâde mahkeme teşkil edlimişti. Reisi Hulûsi Beydi.

Doktor Nazım

Pazartesi akşamı Defterdarda toplanmağa karar veren gençler, defterdarda toplanmışlardı. Doğrusu ya Mitat Şükrü Bey misafir ağırlamasını iyi biliyordu; kokulu çaylar ve bisküviler ikram etmişti. Gençler, sabırsızlıkla doktor Nazımı bekliyorlardı. Her gelen bir defa;

— Geldi mi? — diye sormuş ve ancak geldiğini öğrendikten sonra çay kadehine elini uzatmıştı —

Doktor Nazım Avrupaya kaçmış olanlardandı. İçtima halinde bulunan bu on genç ise Selânikte bir İhtilâl Cemiyeti kurduktan sonra hummalı bir faaliyete başlamış bulunuyorlardı. Bir çoğu Mason localarına da devam ettikleri için Selâniğin "otuz üç"lerinden biri olan Emanuel Karasu . . vasıtasile mesele Avrupa loca-

SİNEMA

Sanatkâr Naşit, Düğün Gecesi filminde

Haftanın filmleri

Artistik: İki mes'ut kalp - Almanca -
Elhamra: Düğün gecesi - Türkçe -
Glorya: Şampiyon -Fransızça-
Majik: Bizden biri -Almanca-
Melek: Bal ayı - Fransızça -
Opera: Sarışın kızlar ticareti - Almanca -

Artistik'te

İki mes'ut kalp Almanca

Bu filmi oynıyanlar : Georges Alexsandr, Magda Schneider, Lee Parry, Herman Thimig.

Bu filmin Fransızçası şehrimizde (Müsyü Madam ve Bibi) ismile geçmiştir.

Almancası Fransızçadan evvel çevrilmiş ve pek hoşa gittiği için arkasından Fransızçası çevrilmiştir.

Eğlenceli bir (Vodvil) olan bu filmde bir Amerikalı otomobil fabrikatörü Avrupadaki acentasının evine ziyarete gelmekte ve o sırada karısile kavğa etmiş olan acenta tesadüfen evinde bulunan daktilosunu karısı diye perezante etmektedir. Halbuki karısı da avdet edince iş karışarak ve karısı da kâtibe mevkiine geçmektedir.

Filmde Magda Schneider ve Geoges Alexander güzel oynamaktadır. Film eğlenceli ve hoşa gidecektir.

Elhamrada

Düğün gecesi - Türkçe

Oynıyanlar: Naşit, Hazım, Fahri, Muazzez, Ali, Âsım.

Düğün Gecesi, İpek Film stütyusunda çevrilen filmlerin üçüncüsüdür. Bu filmin göze çarpan noktası şudur: :

Tamamen bizim malımız olan ve artık hayatı sönmiye başlıyan Orta Oyununu hem halka göstermek, hem tarihî şeklini muhafaz ederek ileride geleceklere bir document bırakmak istiyen müessese İstanbuldaki en iyi oyuncu sanatkârlarını toplamıştır.

Filmde Orta Oyununu göstermek için bir sünnet düğünü vesile ittihaz edilmiştir.

Bu filmin sünnet düğünü tertibatı arasında tahta silmek, temizlik yapmak gibi tarafları orijinaldir.

Orta Oyunu tarafı - ki asıl filmdir - tam bir Orta Oyunudur. Ne eksik ne fazla. Tam kadrosu ve tam kıyafetlerile. Artistler içerisinde taklide çıkan Naşit, Fahri ve Hâzım Beyler iyi muvaffak olduğu gibi pek azsüren Arnavut taklidinde de bilhassa makiyaji ile Muazzez Bey göze çarpmaktadır. Hâzım ve Naşit Beylerin taklitteki kuvvetlerini makiyaj ile takviye etmeleri çok arzu edilirdi.

Filmin şayanı dikkat parçaları arasında Naşidin Kürt şarkısı ve Kürt oyunu çok güzeldir.

Bu filmin, sırf Türklere ve halk kütlesine gösterilebilir bir eserdir. Marius isminde esas Marsilyalı ruh ve şivesine dayanan meşhur Fransız piyesinin sözlü filmi geçen sene İstanbulda gösterildiği zaman bu şivenin inceliklerini anlamıyanlar nasıl filmin zevkine varamadılarsa öylece Türkçeyi ve Türk âdetlerini bilmiyen ve anlamıyanlar da bu filmin vezkine varamazlar. Yalnız taklit kısımları hemen hemen herkesi eğlendirebilir.

Sanatkâr Hâzım, Düğün Gecesi filminde

Bu filme ilâve olarak Sanatkâr kanı isminde diğer bir film daha gösterilmektedir.

Glorya'da

Şampiyon - Fransızça

Oynuyanlar: Vallace Berry, Jeacki Cooper. Bu film bir Amerika filmidir ve meşhur sahne vazıı King Vidor'un eseridir. Film aslında İngilizce çevrilmiş ve Fransızça (doublé) edilmiştir.

Film güzel bir esedir.. Daha ziyade haydut roller yapan Vallace Berry burada bir trajedi artisti olarak görülüyor. Fakat filmin en büyük kuvvet dokuz on yaşlarındaki Jeackie Cooper'dedir. Bu çocuk fevkalâde muvaffak olmuştur.

Şampiyon filminde Jeackie Cooper

Filmin mevzuu:

Bir betbaht yavru var. Bu çocuk eski dünya şampiyonu bir boksörün oğludur. Baba ile ana ayrılmış ve çocuk babasının yanında kalmıştır. Boksör sefiye bir adamdır, içki içer ve kumar oynar. Bu yüzden hem kuvvetini, hem servetini kaybetmiştir. Arkadaşlarının son bir tecrübe olarak tertip ettikleri bir maçı da içki yüzünden kaybediyor. Kumarda kazandığı paraları da ayni şekilde elden çıkarıyor ve günün birinde tekrar dövüşmek için hazırlanırken ölüyor. Çocuk anasına dönüyor. Film acıklıdır. Fakat mevsimin en kuvvetli eserlerindendir.

Majik'te

İçimizden biri Almanca

Oynıyan : Brigitte Helm.

Bu hafta Majik sineması bir hissî dram göstermektedir. Son senenin, son seneler telâkkilerinin genç kızların başına getirdiği kazalardan birini anlatan bu filmin başlıca yıldızı hepimizin tanıdığımız meşhur Alman artisti Brigitte Helm'dir..

Mevzu ekseri tesadüf edilecek kadar basittir. Bir genç kız var ki; vaktile gayri meşru bir aşkın mahsulü olarak doğmuş ve farkında olmıyarak bir aile yanına bırakılmış. Kız kendini bu ailenin çocuğu sanmaktadır. Sade ve düz bir yaşayışla yirmi bir yaşına geldiği zaman iki vaka karşısında kalıyor. Birisi: İsviçrede bir bankadan kendi namına bir servet geliyor..

İkincisi: Ebeveyni sandığı adamlar kıza asıl hüviyetini anlatıyorlar ve o sırada bu genç kız bir muharrirle tanışıyor, sevişiyor ve gebe kalıyor.

Filmin asıl mihveri burada başlıyor. Sevdiği adamı rahatsız etmemek için gebeliğini ona söylemiyor, kaçıyor ve çocukla birlikte hayatını kazanmağa çalışıyor. Lâkin muharrir işin iç yüzünü öğrenerek kızı tekrar bulup nikâhlıyor.

İçimizden biri filminde Brigitte Helm

Melek'te

Balayı - Fransızça

Oynıyanlar: Brigitte Helm, Albert Prejan, Jim Gerald, Brasseur.

Bir fantazili hissî vodvil. Brigitte Helm'in vücut güzelliği iyice görülen bir film. Bu Alman kızının bilhassa Fransızçayı ne güzel söylediğine şaşmamak kabil değil. Görülüyor ki, sinema artisti olmak diplomat olmaktan da güç. Diplomat bir tercüman vasıtasile derdini anlatabilir. Lâkin bir sinema yıldızı beynelmilel olabilmek için Brigitte Helm gibi almanca, ingilizce ve fransızca görüşmelidir.

Balayı filmi üç Fransız artisti ve bir Alman kadın artisti tarafından Almanyada çevrilmiştir.

Hoş vakit geçirmek için görülebilir bir filmdir.

Mevzuu: :

Bir sahne yıldızı sevdiği bir erkekle gizlice evleniyor ve tam balayı seyahatine çıkacağı zaman çok mühim bir film çevirme teklifi karşısında kalıyor. Kocasının mümanaatına rağmen balayı seyahatinden vazgeçip film çevirmeğe gidiyor. Kocası kızıyor ve seyahat biletini aldığı acentadaki hoşuna giden bir memur kızla seyahate çıkıyor. Sonradan asıl karısı da kendisile buluşuyor amma hayatı sanate bağlı bir kadınla yaşamanın mümkün olamıyacağını gören erkek gene küçük acenta memuresile birleşiyor.

Bal Ayı filminden bir sahne

Baş rolü alan Albert Jrejan sade ve külfetsiz bir rol yapmaktadır. Jim Gérald eğlencelidir. Brasseur komik ve Brigitte Helm güzeldir.

«=»

İngilterede

* Bir sinema, bir hafta müddetle, yalnız kadın artistler tarafından çevrilmiş olan filimleri oynamaktadır. Gayet tabiî olarakda hemen ekseri müşterileri erkeklerdir.

* Mout Evrest te filim çevirmek için bir kafile hareket etmiştir.

* Irlanda kilise hey'eti meşhur Grand Hôtel filiminin gösterilmemesini istemiştir.

* 1932 senesinde Japonya'ya 236 filim angaje edilmiştir. Bu filimlerin 206 sı Amerika firmalarının filimleridir. Japonya'da bugün 1350 sinema vardır.

Türk filmleri

Şehrimizden Pour Vous mecmuasına yazılıyor: Türkiyede «bir millet oyanıyor» ismi altında sesli bir filim çevrilmiştir. Şimdiye kadar Türkiyede sinemacılık senayii yoktu. Yalnız İstanbul'da bir kaç tane sessiz filim çevrilebilmişti. Sadece Türk diline bir tek filim, Fransa'da Tebis stüdyolarında çevrilmişti. Ancak geçen sene İpekçi kardeşler İstanbulda bir stüdyo tesis ettiler. İki ay sonra rejisör «bir millet uyanıyor»filiminin son kısmlarını, bitirmek üzere bulunuyordu. Gerçe teknik noktayı nazarından bu filime bir muvaffakiyet nazarile bakılamaz. Fakat bu ilk teşebbüs için müsamahakâr davranmak da lâzımdır.

Yine İstanbul'da «Karım beni aldatırsa» ismi altında büyük bir operet filmi daha yapılmıştır. Filmin senaryosunu Türk şairlerinden Nazım Hikmet Bey yazmıştır. Pek karakteristik olan bestesinide Muhlis Sabahaddin Bey yapmıştır. Filmi şehir tiyatrosu artistleri çevirmişlerdir. Kadın baş artist Türkiye 1929 güzeli Feriha Tevfik Hanımdır.

Bir şehir yapılıyor

Viktor Hügonun «sefiller» ismindeki eserini filime almak isteyen Pathé -Natan mühendisi ve dekoratörları Fransada Provans vilâyetinde şu sırada âdetâ bir şehir inşa etmektedirler.

Bu muazzam dekor Paris'in bütün bir mahallesini ihtiva edecek, yüz evden, beş meydanlıkdan, bir çok sokaklardan ve dörtyol ağızlarından mürekkep olacaktır. Bu evler maketler halinde sun'î dekorlar olmayacak, hakikaten inşa edileceklerdir. Bu şehir şimdi Nis ile Kan arasında yükselmektedir. Bunun için iki hektarlık arazî kiralanmıştır. Burada çevrilecek filimde ziya taksimatı da yapılacağı için, kumpanya şehir cıvarında birde elektrik santralı inşa ettirmiştir.

Küçük sinema haberleri

Almanyada

* Ramon Navarro. Marlene Dietrich ile beraber Paris'teki Rex sahnesinde oynayacaklardır.

* Marie Bell bu sene dört filim çevirecektir.

* Almanya'da bir sinema bankası vücuda getirilecektir.

* Hitler'in siyasî şeriklerinden M. Hugenberg U. F. A. meclis idaresinin rıyasetinden istifa etmiştir.

* Eric Pommer,Harold Lloyd ve Toskanini Avrupadan Amerikaya mütevecciihen hareket etmişlerdir.

Amerikada

* Buddy Rogers üç yeni filim çevirmek için tekrar sahneye avdet edecektir.

*Olga Baklanou tekrar filim çevirecektir.

* Bu yaz Columbia beş buçuk milyondan fazla kazanmıştır.

* Nevyork'taki meşhur Metropolitain operasının geçen seneki on milyonluk zararı üzerine sinemaya tahvil edileceği şayıası devran etmektedir.

* Nouey Caroll, (sizi çarşanba günleri severim) isimli filimin baş artisti olacaktır.

* Moric Galante filiminin yıldızları Clora Bow ve Ana Sten dir.

Birinci Sahifeden Geçen Yazılar

Gençler dün ateşli bir miting yaptı

(Başı 1 inci sahifede)

diyecektir. Mecmuamızda çocuk velilerine de (Evlâtlarmızı seviyorsanız, onları ecnebi mekteplerine verme) diyeceğiz."

Tevfik B. bundan sonra sözü dil inkılâbına getirerek dedi ki:

— İnkılâp yapmış, inkılâptan inkılâba geçmiş genç bir millettiz. İnkılâp kolay bitmiyecektir. Maksadımız, dil inkılâbına karşı Türk gençliğinin zaten mevcut olan alâkasını bir araya getirmektir. Boylelikle gençliğin vazifesi olan yardımı yapmış olacağız."

Bundan sonra Müderrislerden Macit Bey, gençliğe hitaben teşvik edici bazı sözler söyledi.

Bundan sonra Hukuk fakültesinden Fahriye Mustafa H. kürsüye gelerek Türk dilinin nasıl anlaşılır bir hale getirileceğini izah ettikten sonra, şunları söyledi:

— Gençlik! Sen her istediğini yaparsın.... Sana bu işte de düşeni yapacaksın..

Bundan sonra öz dilinle konuşacaksın ve öz dilinle konuşturacaksın!"

Hatiplerin sözleri

Hukuk fakültesinden İhsan Bey de dil inkılâbına dair bir hitabede bulundu.

Tıp talebesinden Zeki Bey gençliğin yeni Türk dilini her tarafa yaymak vazifesini seve seve üzerine aldığın söyledikten sonra, bazılarının "çay içtim" yerine «bir te aldım» gezdim yerine "bir promenad yaptım" diyişlerinin yerinde olmadığını hatırlattı.

Tıptan Osman Nuri Bey çok heyecanlı idi; İnkılâbı bir çocuğa benzetti:

— O çocuk şimdi büyüdü, konuşacak çağa geldi. Konuşmak istiyor ve diyor ki: "Ben Yafesin oğlu Türküm. Bana tanrım bir dil verdi. O da türkçedir" Bize emanet edilen bu Türk çocuğunun dediğini yapacağız. Her tarafta türkçe konuşulacak ve türkçe her yerde hâkim olacaktır."

Gün aydın

Bundan sonra "gün aydın ve tün aydın" ın yabancı dillerden aldığımız selâmlaşma kelimelerinin karşılığı olarak kullanılmasını ileri süren bir takrir okundu. Nihayet Tevfik B. tekrar kürsüye geldi:

— Genç demek kuvvetli demektir. Türk demek kudret yaratmak demektir. Biz ise hem genciz, hem Türküz! diye başlayarak çok heyecanlı sözlerle büyük gayeyi izah etti.

Bundan sonra ayrı dindeki Türk vatandaşlarından bahsedilerek şöyle denildi:

Türk Cümhuriyeti Türk vatandaşlarının hepsine ırk adını taşımak şerefini seyyanen vermiştir. Binaenaleyh gayrimüslim vatandaşlar bu adı taşıma mazhariyetine sahip bulunurken adı kadar büyük olan Türk dilini de tekellümü ayni derecede şerefli tutmalıdır. Bunun aksini görmek bizi mustarip ediyor. Fakat biz bu vatandaşları muaheze etmiyoruz. Çünkü eski idareler bunlara Türk dilini konuşmayı öğretmemişler, ona bu alâkayı vermemişlerdi.

Muhakkak ki bu vatandaşlar da türkçe konuşmayı bir şeref bileceklerdir. Bunlara dilimizi öğretmek için Halkevinin açtığı türkçe lisan kursunun daha ziyade genişlettirilmesi düşünülebilir. Hattâ icap ederse bu vatandaşlara türkçeyi öğretmek için hepimiz hizmet ederiz. Birliğimiz salâhiyettar makam ve müesseselerle temasa geçerek bunu temine çalışmalıdır.

Bundan sonra Beyoğlunda bazı mağazalara Türk gençliğine atfen mektuplar gönderildiğini teessürle duyduklarından bahsetti ve bazı bethahların uydurması olan bu çirkinliğe işaret ederek dedi ki:

— Türk genci merttir. Açık konuşur ve imzasını gizlemeğe lüzum görmez. Türk gencinin âlî işlerdeki hareketi kendi asalet ve mümtaziyetinin aslâ haricine çıkmaz."

Gazi Hz.ine telgraf

Mitingin sonunda dil inkılâbının büyük rehberi Gazi Hz. ne Başvekil, B.M.M. Reisi Paşalara ve Maarif Vekiline gençliğin saygılarını ve dil inkılâbında beraberliğini bildiren telgraflar çekilerek mitinge nihayet verildi.

Ankette muallimler

İstanbul ilk tedrisat müfettişleri dün akşam Maarif müdürü Haydar B. in riyasetinde toplanarak büyük dil anketine muallimlerin verecekleri cevaplar etrafında bazı mukarrerat ittihaz etmişlerdir.

Gelen karşılıklar

Liste (12)

Macera: Geçenşey, geçmiş, baştan geçen, olak. Mademki: İçin, den dolayı, çünkü. Dileklerime isteğiniz olduğu için bu kıtabi alacağım. Madde : Kök öz, maya, Gövde (cisim), iş, parça, bölük (Kanun maddesi, yaşa, tüzük bölüğü), İrin, öz. Maddî: Köklük, gövdelik (maddeye mensup). Açık, gözle görülen, sözde kalmayan. (Açık bir delil isterim, çıkarını bilen. Mahiyet: İçyüz. Mani: Engel. Mania: Engel, Güçlükler. Mehaz: Kaynak, alak (Bir şeyin alındığı yer). Memur: İşçi, buyurulmuş. Memuriyet: İşçilik, buyurulmuşluk. İş, buyuruk. Mubalâya: Büyütme, aşırıp taşırma, pireyi deve yapma, uçurma. Mubarek: Kutlu.

Muallim: Ragıp Tevfik

H.— (Debdebe) sözüne karşılık (yardam);(Baht) sözüne karşılık (Kut) olduğunu (Lehçei Osmanî) de ve (Kamusu Türki) de gördüm. R.

* * *

On birinci dizi

Lâkap: Soy, soy adı. Lâkin: Ancak, yalnız. Lâmise: Değme, dokunma ücü. Lânet: Nalet Türkçede Nalet olarak kullanılıyor). Lâfzî: sözde, lâfta. Lâübali: Yüz göz olma, çekinmeme, alındırmama, yılışıklık, sırıtganlık. Lâzım: Gerek, geregen. Leh: Yön, yönünde olma. Lehçe: Dil ve dil bölümleri, konuşma düzgünlüğü, konuşma, konuşuş, dil yüz, görünüş, parlayış, (Şive) farsca isede lehçe yerine türkçeleşmiş olan (Şive) nin kalması yektir. Letafet: Güzellik. Levha: Çerçeve (Bunun kökü farsca çarçube isede çerçeve temamen türkçedir). Tek yüzlü tahta, tahta parçası veya başka düz ve yayık parçalar, yazılı tahta veya kâat. Serlevha, başlık, yazı başlığı. Leylî: Gecelik. Liyakat: Uyarlık, yakışırlık. Lûgat: Dil, söz, lûgat kitabı, dil veya söz kütüğü.

Seyrisefainde: Halit Ziya

* * *

Liste (11)

Lâkap: Ad, San,an, anılış. Lâkin: Ancak, yalnız, şukadar ki. Lâmise: Dokunma duyğusu. Lânet: Kötüleme, yere geçirme. Lâfzî: sözce, sözde, söyleyişe göre. Lâübali: Sayğısız, aldırmayıs, senli benli, arkadaşça. Lâzım: Ayrımsız, ayrılmıyan, gerek. Le: o, ana, ondan yana, iyilik. Lehçe: Dil, söyleyiş, konuşma. Letafet: Gürellik, sevimlilik. Levha: Çerçiveli kâğıt, yassı sayfa. Leylî: Geceye bağlı, geceye ilişken, yatı. Liyakat: Yatı. Lugat: yararlık, yararsıklık. Lüğat: Söz, söz belleticisi.

Üsküdar Filorinalı: Nâzım

Bir yıllık yeni program

(Başı 1 inci sahifede)

modelâj göstermek üzere muvakkat kurslar açacağız.

Temsil

Muhtelif temsil gruplarının çalışmalarını tanzim etmek kararındayız. Halkın san'at zevkini inkişaf ettirecek ve millî gayeyi telkin eyliyecek piyesleri herkese göstermek üzere tertibat almakta devam edeceğiz. İstanbul kaza ve köyleri için seyyar sahne vücuda getirerek oralarda da hazırladığımız piyesleri temsil ettireceğiz.

Spor

Beden terbiyesinin her sınıf halk arasında yayılması için mekteplerde mevcut olan salonlardan istifade eyliyecek ve Halkevinde buna dair konferanslar verdirilecektir.

Halk kursları

Vukuf sahibi zatların delâletile halka İstanbulun tarihî, bedii, iktisadî çehresini tanıtacak gezintiler tertip edeceğiz. Muhtelif mesleklerdeki çıraklar için kurslar açılacaktır.

İçtimaî yardım

Yüksek tahsilde bulunan gençliğe yapılan yardım genişletilecek, yemekten başka elbise, kitap ihtiyacı da temin edilecektir.

Kütüphane

Fatih, Beyoğlu, Divanyolunda birer okuma odası tesis edeceğiz, seyyar kütüphane ve sinema yapacağız.

Köycülük

Köylüler için, köy odalarının duvarlarına asılmak üzere duvar gazetesi neşredilecektir. Köylülerin, İstanbul dairelerindeki işlerini takip için bir büro vücuda getireceğiz.

Müze ve sergi

Çocuk neşriyatma, halıcılığa, millî tezyinata ait üç sergi açılacaktır.

" İstanbul asarı atika muhipleri cemiyeti" ne Halkevi yardım edecektir. "

Sinirlerinizi muhafaza için
tamamile mahzursuz olan
Bromural «Knoll»
komprimelerini istimal ediniz.
Bromural, bilkimya takviye edilmiş ve bütün bütün zararsız bir vasıfta müstahzardır.
10 ve 20 komprimeyi havi tüplerde eczanelerde reçetesiz satılır.

Tebliğler

Sevkedilecek efrat

Kadıköy askerlik şubesinden : 1 — 326 (dahil) ve bunlarla muameleye tabi olanlarla; 316 dan doğuma kadar henüz hazırlık kıt'asına; gitmeyen bilumum kısa hizmetli efrat; 2 — A 316: 324 (dahil) doğuma kadar bir buçuk senelik hizmete; tabi bakaya efradı; B — 325:326 (dal'l) islâm piyadeler; C — 324:325 (dahil) ğayri islâm piyadeler ; D — 326:328 (dahil) jandarma ve muzika efradı; 3 — 12-4-933 şubede toplanma günüdür; 4 — 11-4-933 akşamına kadar nakdi bedel kabul olunur ; 5 — Yukarıda doğumları gösterilen efrat celp ve sevka; tabi olduklarından toplanma günü kalabalık ve karışıklığı müci polmamak üzere şimdiden şubeye müracaatla; kayıt olunmalıdırlar.

* * *

Ankara güzel sanatlar sergisi

Güzel sanatlar birliği resim şubesinden: Ankarada açılacak sergiye iştirak etmek isteyen resim, heykel, ve tezyini sanatkârlarının 15-16-4-933 günleri saat 14 ten 17 ye kadar eserlerini Alayköşkine getirmeleri.

* * *

Gemi sahiplerine

Türk konsolosu veya vekili bulunmaması sebebile dost bir Devlet konsolosluğundan veya mahalli hükûmet memurlarından vize alarak limanlarımıza gelen gemilerden konsolosluk vize harcı alınmaması, hudut sahiller sıhhat umum müdürlüğüne tebliğ edilmiştir.

Spor

Bayramda Uludağda ski eğlenceleri

Kurban bayramında Bursa Uludağında, ski eğlenceleri tertibi bazı sporcularca düsünülmektedir.

Diğer taraftan Türkiye Turing Klübü de Ulu dağında kış sporları tertibi için Bursa'da teşkilât yapmağa karar vermiştir. Bu teşkilât için, Bursa'da bulunan spor klübü teskilâtından istifade edilecektir.

* * *

Boğazda eğlenti

Türk - Yunan Turizm şubesi bu yaz, Türkiye ile Yunanistan arasında turizmi teşvik için Boğaziçinde bir deniz eğlencesi tertibine karar vermiştir.

İş ve İşçi

Milliyet bu sütunda iş ve işçi istiyenlere tavassut ediyor. İş ve işçi istiyenler bir mektupla İş büromuza müracaat etmelidirler.

İş isteyenler

22 Yasındayim Türk tebaalıyım türkçe, rumca ve fransızcayı bilirim. Diplografi ve daktilografi de bilirim. Tuhafiye, bakkaliye ve tezgâhtar mükemmel surette yapabilirim.

Adres: Eminönü Ralli han N. 29 Kosta

* * *

Orta mektep tahsilli fransızca okur yazar bir genç çok ehven şeraitle kâtiplik gibi bir iş arayor. Çok darda olduğundan insaniyet namına bir iş vereceklerin Milliyet gazetesine Eyüp rumuzile müracaatları rica olunur.

* * *

Günde beş saat çalışabilirim buna işim müsaittir iyi bir muhasip ve eczacı kalfasıyım şeraitim çok müsaittir. Çok emniyetli kefalet gösterebilirim. Adres: Beyoğlu post restan No 12. Bahattin

RADYO

Bu günkü program

İSTANBUL, 1200 m.
18 - 19: Kemal Niyazi bey ve arkadaşları.
19 - 20: Orkestra.
20 - 20,30: Hanımlar saz heyeti.
21,30 - 22,30: Orkestra,Ajans ve Borsa haberi saat ayarı.

ANKARA, 1538 m.
12.30 : Ankarapalas Orkestrası.
15. : Riyaseti cumhur Flarmonik orkestrasının senfonik konseri.
18. : Alaturka saz.
18.40 : Viyolon konseri (Ekrem ZekiB. tarafından) .
19.10 : Alaturka saz.
19.40 : Fransızca ders.
10.10 : Ajans haberleri.

VARŞOVA, 1411 m.
13,15: Plâk. 18: Konser. 19,20: Haberler, konuşmalar. 21,20: Senfonik konser (Rabaut, Enescu, Paganini vs,).

BUDAPEŞTE 550 m.
18: Operet parçaları. 20,35: Opera temsili (isim yok). Müteakiben: Sigan musikisi.

MÜNİH 532 m.
20,50: Orkestra konseri (Vals, marş) 22.20: "Herzwunder" isimli musikili Skeç.

VİYANA 517 m.
17.50: Şimdiki Avusturya eserlerinden tagannili piyano, yay, şarkılar konseri. 19: Konuşmalar. 20,35: Bando muzika (Laypzig'ten). 22: Osvald Kabasta'nın idaresinde zamana ait musiki. 23,40: Caz orkestrası.

PRAG 487 m.
17,15: Konser. 17,55: Konuşmalar. 20,30: Köylü muzikası. 21,10: Solist konseri.

ROMA 441 m.
21,45: Karışık konser. 22: Piyes. 22,25: Dupark'ın hatırlanması için konser. 23: Devamı.

BÜKREŞ 394 m.
13: Plâk. 14: Keza. 18: Radyo orkestrası. 19,30: Keza. 21: Senfonik konser (Schubert, Mahler.)

Boynu Bükük Kızlar

Reşat Feyzi

Bu güzel hikâyeler çıkmıştır: Tevzi merkezi Şafak kütüphanesi. Fiyatı 50 kuruş.

1094

MEVLİDİ ŞERİF KIRAATİ

Bugünkü cuma günü Bayazıt Camii şerifinde cuma namazını müteakıp Necmettin Molla Beyin mahdumu Hayrettin Beyin ruhu için Hafız Kemal efendi tarafından mevlidi şerif kıraat edileceğinden merhumun ahibba ve akrabasile sair arzu buyuran zevatın huzurları aile için baisi teselliyet ve mahmedet olacaktır.

İSTANBUL BELEDİYESİ
Darülbedayi temsilleri
İstanbul Şehir Tiyatrosu
Bugün matine saat 15,30
ve suvare saat 21,30

Aynaroz Kadısı

Yazan: Müsahip zade Celâl Bey
6 perde tarihî komedi
Umuma

1123

İstanbul 5 inci icra memurluğundan : Mahcuz olup paraya çevrilmesi mukarrer ev eşyası 4-4-933 salı günü saat 14 ten itibaren Kalamış iskeleye yakın fener caddesi 23 No. lu hane önünde birinci arttırması icra kılınacağından taliplerin tayin edilen günde mahallinde hazır bulunacak memura müracaatları ilân olunur.

Devlet Demiryolları idaresi ilânları

İdaremiz için pazarlıkla satın alınacak olan (9) kalem kereste, konturplake, Garens boya, Tel halat, cıvata akkümlatör ve saire gibi muhtelif malzemenin pazarlığı 29-3-933 tarihine raslıyan çarşamba günü mağazada yapılacağından istek lilerin ayni günde saat 9 dan 11 e kadar tahriren fiat vermele ri, bu baptaki malzemenin müfredat listesi mağaza dahilinde asılmış olup nümune getirilmesi icap eden malzeme için pazarlık günü nümunelerin beraber getirilmesi, nümunesiz tek liflerin kabul edilmiyeceği ilân olunur. (1321)

Gedikpaşada Jandarma Satınalma Komisyonundan

Satın alınması mukarrer (15,000) yün kuşağın kapalı zarf münakasası 3 Nisan 933 tarihinde pazartesi günü saat on birde İstanbul'da ve Ankara'da yapılacağından isteklilerin şartname ve nümuneyi görmek üzere her gün ve münakasaya girmek için ilk teminat ve teklifnamelerile beraber mezkûr günde muayyen saate kadar İstanbul'da Komisyonumuza ve Ankara'da da Jandarma Umum Kumandanlığı Beşinci Levazım Şubesine müracaatları. (1066) 934

İSTANBUL SU ŞİRKETİ

Hissedarana ilân

Fevkalâde içtimaı umumî

İkinci Davet

22 Mart 1933 tarihinde vukubulan fevkalâde içtimaı umumide kanunu ticaretin 386 ıncı maddesinde beyan olunan ekseriyet hâsıl olamamış olduğundan İstanbul Su Şirketi hissedaranı Ticaret kanununun Salifüzzikir maddesine ve Şirket şartnamesinin 42 inci maddelerine tevfikan 24 Nisan 33 günü saat 15 de Şirketin Beyoğlunda Terkos çıkmazında 3 numarada kâin merkezi idaresinde zirde muharrer ve ayni olan ruznamedeki mevaddı müzakere etmek üzere fevkalâde içtimaa davet eder.

1 — Şirketin vakti muayyeninden evvel fesh ve tasfiyesi.
2 — Tasfiye memurları tayinile salâhiyetlerinin tesbiti.

Bir murakip tayini - Tasfiye memurlarile Murakip ücretlerinin tayini.

Ticaret kanununun 385 inci maddesi mucibince her bir hissedarın mezkûr içtima müzakeratına iştirak etmeğe ve hâmil olduğu hisseler adedi kadar rey vermeğe hakkı vardır, ve kendisini içtimaa iştirak eden başka bir hissedar tarafından temsil ettirebilir.

İçtimaa asaleten veya vekâleten iştirak etmek arzusunda bulunan hisssedarlar hisse senetlerini içtima gününden lâakal sekiz gün evvel şirketin veznesine ve İŞ Bankasına tevdi etmelidirler. Kendilerine nama muharrer ve şahsî bir dühuliye varakası verilecektir.

Istanbul Gümrük Muhafaza Başmüdürlüğünden:

21 Mart 933 gününe rastlıyan salı günü saat 14 te kapalı zarfla münakasası yapılacağımı ilân ettiğimiz 800 tane ceketin yine kapalı zarf usulile münakasasını 25 Mart 933 gününe rastlıyan cumartesi saat 14 te yapılacaktır.

Şartnamesinde bir metrosunun sikleti 400 : 460 gram denilecek yerde bir metro murabbamın sikleti 400 : 460 Gr. diye yazıldığından sıhhatı veçhile tashih edilmiştir.

İstekliler tashih gören şartname ile nümunesini satınalma komisyonunda görebilirler.

İsteklilerin belli saatten evvel kapalı zarfla ve eski ilânımız veçhile (600) lira teminatlarile komisyona gelmeleri.

1166 (1279)

İflâs dolayısile SATIŞ

İstanbul İkinci İflâs Memurluğundan: İflâs etmiş olan İstanbul'da Mahmut Paşa yokuşu alt kısmında 256 ve 258 numerolu mağazada İncilli Damadı Macit Mısırlı Ticarethanesinde mevcut çorap fanile trikotaj vesaire tuhafiye eşyasının 25 Mart 933 cumartesi gününden itibaren her gün sabah saat 9 dan 12 ye ve 2 den 6 ya kadar perakende ve sergi suretile satışa başlanılacağı ilân olunur.

1187

KİRALIK GAZİNO

Arnavutköyü meşhur Akıntı Burnu gazinosu sahibi tarafından kiralıktır.(Telefon 22369) a müracaat.

(DEHA'nın NÂZIMI): Filorinalı Üstada!

(Şiir), senin elinde,
(En tabiî oyuncak)!
Hem ezel, hem ebedi:
(Nâzım) nurlandıracak!...
(Ilham) alır (şimşekler) :
Gürüldeyen (ses) inden!
(Kuvvet) alır ilâhlar) :
(Yaratan nefes) inden! . ..
(Büyüklüğün önünde) :
Erir (Bütün kâinat) !
Çok (Nef'i) ler, (Fikret) ler :
Şimdi (Seni), eder yât ! . .
Yükseklerde parlıyan :
(Şahika) sın (Nâzım), sen !
(Deha'nın Nâzımı) sın,
(Harika) sın (Ezel) den!

RİZA .A.

Dr. A. KUTİEL

Karaköy Börekçi fırını sırasında 34.

528

İst. Mr. Kumandanlığı Satınalma kom. ilânları

Maltepe Askerî lisesi için ifayı teahhüt etmiyen müteahhit namı hesabına iki adet dört tekerlekli fıçılı su arabası 27-3-933 pazartesi günü saat 14 te pazarlıkla satın alınacaktır. İsteklilerin şartnamesini görmek için her gün ve pazarlığa girişeceklerin belli vakitte komisyonda hazır bulunmaları. (574) (1317)

* * *

Kuleli Askerî lisesi için 2000 kitap 26-3-933 pazar günü saat 10 da pazarlıkla ciltlendirilecektir. İsteklilerin izahat almak için her gün ve pazarlığa girişeceklerin belli vaktinde komisyonda hazır bulunmaları. (576) (1319)

İstanbul 4 üncü icra memurluğundan: Tamamına 5857 lira kıymeti muhammineli Boğaziçinde Arnavutköyünde Kilise sokağında atik 4-4-6 mükerrer cedit 14-14-3 kadimen tevsii intikalli mukadema Bahçe ile Taşocağının ve muhterik mükerrer 1 No. lu ahır elyevm tarla ve kâgir ahır ve ahşap kahvehanenin tamamı açık arttırmaya konmuş olup şartnamesinin 28-3-933 tarihinden itibaren dairemizde herkes tarafından görülebileceği gibi 6-5-933 tarihine müsadif cumartesi günü saat 14 ten 16 ya kadar dairemizde açık arttırma ile satılacaktır. Arttırma bedeli muhammin kıymetinin yüzde 75 ni bulmadığı takdirde en son arttırmanın taahhüdü baki kalmak üzre 21-5-933 tarihine müsadif perşembe günü yine saat 14 ten 16 ya kadar dairemizde yapılacak olan arttırmasında gayri menkul en çok arttırana ihale edileceğinden taliplerin muhammin kıymetinin yüzde 7 buçuğu nispetinde pey akçesini veya Milli bir Bankanın teminat mektubunu hamil bulunmaları lâzımdır. Müterakim vergilerle Vakıf icaresi ve Belediyeye ait tenvirat ve tanzifat rüsumları müşteriye ait ve (2004) No lu icra ve iflâs kanununun 126 ıncı maddesinin 4 üncü fıkrasına tevfikan bu gayrı menkul üzerinde ipotekli alacaklılarla diğer alâkadarının ve irtifak hakkı sahiplerinin bu haklarını ve hususile faiz ve masarife dair olan iddealarını ilânı tarihten itibaren 20 gün içinde evrakı müsbitelerile bildirmeleri aksi halde hakları tapu sicilleri le sabit olmadıkça satış bedelinin paylaşmasından hariç kalacakları cihetle alâkadaranın işbu maddenin mezkûr fıkrasına göre hareket etmeleri ve daha fazla malûmat almak isteyenlerin 926-6291 dosya numarasına müracaatları ilân olunur.

İstanbul yedinci icra memurluğundan : Galatada Sigorta hanında icrayi ticaret etmekte iken ahiren Alamanyaya gittiği anlaşılan Rişar Stökel efendi. Agop Çmaryan Beye 9362 lira 70 kuruş masarifi icraiye ve faiz itası hakkında icra takibine müstenit tesviyeyi mutazammin gönderilen ödeme emrine mahalli ikametinizin meçhul kalmasına binaen ilânen tebliğat ifasına karar verildiğinden tarihi ilândan itibaren iki ay müddet zarfında kanuni itirazınız olduğu takdirde 33-344 No. lu dosyamız numarasını müstahsiben bilmüracaa dermeyan edilmesi aksi takdirde gıyabınızda muamelei icraiyenin ifa kılınacağı ödeme emri makamına kaim olmak üzre ilânen tebliğ olunur.

Seri ve Lüks **Bursa postası**
Sadık zade Arslan kaptan
VAPURLARI
Birinci, İkinci ve Üçüncü mevki kamaraları havi ve yolcuların her türlü esbabı istirahati müemmen
KEMAL Vapuru herhafta **CUMARTESİ** ve **SALI**
günleri sabah saat 9,30 da Galata rıhtımından hareketle doğru MUDANYA'ya gidip gelecektir. Tafsilât için Galata'da Havyar Hanında 9 No. lu yazıhaneye müracaat. Telefon: 43079
Bilet vapurda da verilir.

Sadıkzade Biraderler Vapurları
KARADENİZ POSTASI
İnönü
Vapuru 27 Mart
Pazartesi
saat 18 de Sirkeci rıhtımından hareketle (Zonguldak, İnebolu, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Sürmene ve Rize) ye azimet ve avdet edecektir.
Fazla tafsilât için Sirkeci Meymenet hanı altında acentalığına müracaat. Tele. 22134.

Alemdar Zade Mehmet Vapuru
BÜLENT
VAPURU 25 Mart CUMARTESİ günü Zonguldak, İnebolu, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize, ve Hope'ye azimet ve avdette ayni iskelelerle Sürmene, Vakfıkebir, Görele ve Ünye'ye uğrıyarak avdet edecektir.
Acentası Alâiye han No. 1. Tel.21037

Laster Silbermann ve Şü.
Teel: 44647 - 6.
DOYÇE LEVANT Linye
Hamburg, Brem, Anvers, İstanbul ve Bahrisiyah arasında azimet ve avdet muntazam postaları
Hamburg, Brem, Stetin, Anvers ve Roterdam'dan limanımıza muvasalâtı beklenen vapurlar
AVOLA vapuru 25 marta doğru.
AKKA vapuru 30 Marta doğru.
NİCEA vapuru 1 Nisana doğru.
Burgaz, Varna, Köstence, Kalas ve İbrail için limanımızdan hareket edecek vapurlar
AKKA vapuru 30/3 - 2/4 marta doğru
Yakında Hamburg, Brem, Anvers ve Roterdam limanları için hareket edecek vapurlar.
ANGORA vapuru 25-26 Marta doğru.
APOLONİA vapuru 28-30 Marta doğru
NİCEA vapuru 3-4 Nisana doğru.
Yakında Batuma hareket edecek vapurlar:
AVOLA vapuru 22-24 marta doğru.
Fazla tafsilât için Galata'da Ovakimyan hanında Laster Silbermann ve Şürekâsı vapur acentalığına müracaat.
Telefon : 44647 - 6

Biçki Dersleri
Hanımlara kolaylıkla biçki öğretir 2 liraya. Beşiktaş Dikiş Yurdunda satılır. Taşraya 225 kuruştur.
1153

İstanbul ve Trakya Şeker Fabrikaları Türk Anonim Şirketinden:

Alpullu Şeker Fabrikasının İstanbul depolarından kristal toz şekeri atideki fiatla her isteyene bin kilodan eksik olmamak üzere satılır.

Kristal Toz, Kilosu 36,75 Kuruş

Taşradan vuku bulacak siparişler yüzde yirmisi peşin ve mütebakisi hamule senedi mukabilinde ödenmek üzere derhal gönderilir. Depodan itibaren bilcümle masarif ve mes'uliyet müşteriye aittir. Müşteri isterse sigorta ettirilir.

Adres: İstanbul, Bahçekapı, 4 üncü Vakıf han 4 üncü kat, Telgraf adresi: İstanbul Şeker Telefon: 24470-79

480

Evkaf müdiriyeti ilânları

Mahalle ve mevkii	Cadde ve sokağı	No. sı	Cinsi	Kira müddeti
Beyoğlunda Hüseyinağa	Caddeikebirde	60,62,58	Pastane ve oda ve iki bodurum ve fırın	Üç sene
Galata Şahkulu	Yüksekkaldırım	701-699	Dükkân	"
" "	Kulekapısı	24	"	İki sene
" Kulekapısı	Hendek	55	"	"
Beyoğlu Okçumusa	Karamolla	22-28	Ayartımanın 1 ci dairesi	Bir sene
Galata Şahkulu	Kulekapısı	24	" 2 ci katı	"
" "	"	24	" 3 cü "	"
" "	"	24	" Üst kat	"
" Bereketzade	Zurafa	18-24	Hane	"
" "	Yüksekkaldırım	53	Dükkân	"
" Sultanbeyazıt	Yenişehir	42	Hane	"
" Kulekapısı	Yazıcı	1-2	İki dükkân	"
" Şehsuvarbey	Karanfil	0	510 arşın arsada baraka	"
" Kemankeş Karamustafapaşa	Eski gümrük	24	Mektep mahalli	"
" "	Yeraltı camii önünde	63	Dükkân	"
" "	0	2	Cami içinde oda	"
Galata Bereketzade	Cami karşısında	8	Müezzin meşrutası	"
" Arapcamii	Mahmudiye	6-4	Dükkân	"
" "	Kalafatyeri	113	Baraka	"
" Yolcuzade	İskender	1	Garaj	"
" Şehit Mehmetpaşa	Azapkapısı	12	Cami bahçesi	"
" " "	Üstüpçüler	13	Baraka	"
Topane Ekmekçibaşı	Boğazkesen	134	Dükkân	"
" "	"	132-136	"	"
" Süheylbey	Tramvay	1	Mektep mahalli	"
Çarşıda	Püskülcüler	4	Dükkân	"
"	"	13	"	"
"	"	17 ve 19	İki dükkân	"
Çarşıda	Zenneciler	36	Dükkân	Bir sene
"	Fesçiler	1-3	"	"
"	Varakçılar	14-16	"	"
"	Yorgancılar	17 ve 19	İki dükkân	"
"	Kürkçüler	26	Dükkân	"
" Cevahir bedesteni 2 ci ada		27	Dolap	"
Lâleli Mimarkemalettin	Tramvay	95	Dükkân	"
Çengelköyünde Pazarkayığı iskelesinde		10	Dükkân ve meydan mahalli	"

Yukarıda mevkilerile cinsleri yazılı olan vakıf emlâk hizalarındaki müddetlerle kiraya verilmek üzere müzayedeye konmuştur. İhaleleri Nisanın on beşinci cumartesi günü saat on beşte yapılacaktır. Tutmak isteyenler Çenberlitaşta Evkaf müdüriyetinde Vakıf Akarlar kalemine gelmeleri (1315)

Devredilecek ihtira beratı

" Hidrokarbonlardan yağ ayırma usulü " hakkındaki ihtira için istihsal edilmiş olan 10 Mayıs 1927 tarih ve 616 numaralı ihtira beratı üzerindeki hukuk bu kere ahere devir veya icara verileceğinden bu hususta fazla malûmat edinmek isteyen zevatın İstanbul'da, Bahçe Kapu'da Taş Hanında 43-48 numaralarda kâin vekili H. W. STOCK Efendiye müracaat etmeleri ilân olunur.

ZAYİ — Arabama ait 3890 numerolu plâkayı zayi ettim. Yenisini alacağımdan hükmü yoktur.

Hüseyin

ZAYİ — Gebze askerlik şubesinden almış olduğum vesikamı zayi ettim. yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur. Aydınlı: 316 doğumlu Hasan oğlu Recep.

Herkes Merakla Soruyor!

Bayram için acaba nasıl bir sürpriz hazırladı?

Herkesin bunu merakla sormasından daha tabiî ve daha haklı bir şey olamaz. Çünkü herkes İPEKİŞ'in her iş gibi sürprizinin de fevkalâde ve halk için faydalı olacağına emin ve kanidir.

25 mart Cumartesi Günü bütün Gazetelerde Busürprizden Bahsedilecek

1212

İstanbul: Yedinci icra memurluğundan : Cemil efendiye 960 lira borç Lütfiye Hm. borcunuzun tesviyesine dair tanzimen gönderilen ödeme emri ikametgâhınızın meçhuliyeti hasebile tebliğ olunamamasına binaen ilânen tebliğat ifasına karar verilmiş olduğundan tarihi ilândan itibaren 30 gün zarfında müracaatla bu baptaki kanuni itirazınızı dermeyan etmediğiniz takdirde gıyabınızda muamelei kanuniye ifa olunacağın dan malûm ödeme emri makamına kaim olmak üzere ilân olunur.

Pertevniyal Vakfından:

Pertevniyal Vakfından Aksarayda Tramvay caddesinde Pertevniyal Türbesi ittisalindeki arsa ya olbaptaki proje ve şartnamesi mucibince müceddeten üç dükkân inşası kapalı zarf usulile 19-Mart-933 tarihinden 10-Nisan-933 tarihine müsadif Pazartesi gününe ka dar mevkii münakasaya konulmuştur. Talip olanlar şartname ve projeleri almak üzere her gün öğleden sonra İstanbul Evkaf Müdü riyetinde Pertevniyal Vakfı idare sine ve ihale günü olan salifülbeyan Pazartesi günü saat on beşte kapalı zarflarının idare encümenine tevdi etmeleri.

1068

Devredilecek ihtira beratı

" Bitümlü sübyelerde veya mezkûr sübyelere ait islâhat " hakkındaki ihtira için istihsal edilmiş bulunan 19 Mart 1931 tarih ve 1274 numerolu ihtira beratı üzerindeki hukuk bu kere bir diğerine devir veya icara verileecğinden bu hususta fazla malûmat edinmek isteyen zevatın İstanbul'da , Bahçe Kapu'da Taş Hanında 43-48 numaralarda kâin vekili H. W. Stock Efendiye müracaat eylemeleri ilân olunur.

1144

3 üncü kolordu ilânları

Davutpaşa kışlası pazarlıkla tamir ettirilecektir. İhalesi 25 mart 933 cumartesi günü saat 11 dedir. Taliplerin şartname ve keşifnamesini görmek üzere her gün ve pazarlığına iştirak için o gün ve vaktinden evvel Fındıklı'da 3 K. O. Sa. AL. KOM. nuna müracaatları. (59) (1250)

1108

* * *

Çatalca Müstahkem Mevki kıt'atı için açık münakasa ile alınacak olan 32,000 kilo yulaf verilen fiat pahalı görüldü günden ihalesi 27 Mart 933 pazartesi günü saat 14 te yapılacaktır. Taliplerin şartnamesini görmek üzere her gün ve münakasaya iştirâk için o gün ve vaktinden evvel Fındıklı'da 3. K. O. Sa. Al. Kom. nuna müracaatları. (60)

(1291)

1173

GRİPE TUTULMAYINIZ

Her sabah bir kaşe

NEOKALMİNA

aldığınızda. Vücüdünüze gripe karşi en kuvvetli silâhı vermiş olursunuz. MİDEYİ ve KALBİ KATİYYEN YORMAZ — 6 ve 12 kaşelik kutuları isteyiniz, tek kaşeli kutunun fiatı 7 1/2 kuruştur.

529

Gedikpaşada Jandarma Satınalma Komisyonundan:

Satın alınması mukarrer o tuz bin ilâ otuz beş bin metre yazlık haki yerli pamuk kuma şın kapalı zarf münakasası 9 Nisan 933 pazar günü saat 16 da yapılacağından taliplerin şartname ve nümuneyi görmek üzere her gün ve münakasaya girmek için ilk teminat ve teklifnamelerile beraber mezkûr günde muayyen saate kadar komisyonumuza müracaatları.

(1150)

1062

Gedikpaşada Jandarma Satınalma Komisyonundan:

Satın alınması mukarrer beş bin ilâ yedi bin beş yüz met re kışlık elbiselik yerli yün kumaşın kapalı zarf münakasası 9 Nisan 933 pazar günü saat on dörtte yapılacağından taliplerin şartname ve nümuneyi görmek üzere her gün ve münakasaya girmek için ilk teminat ve teklifnamelerile beraber mezkûr günde muayyen saate kadar komisyonumuza müracaatları. (1151)

1063

Ecnebî memleketlere giden tüccar ve seyyahlara

Banka Kommerçiyale İtalyana

Sermayesi 700,000,000 (İhtiyat akçesi: 580,000,000 Liret)

Travellers (Seyyahin çekleri) satar

Liret, frank, İngiliz lirası veya doları frank olarak satılan bu çekler sayesinde nereye gitseniz paranızı kemali emniyetle taşır ve her zaman isterseniz dünyanın her tarafında, şehirde otellerde vapurlarda, trenlerde bu çekleri en küçük tediyat için nakit makamında kolaylıkla istimal edebilirsiniz. Travellers çekleri hakikî sahibinden başka kimsenin kullanamayacağı bir şekilde tertip ve ihtas edilmiştir. 484

Aslan ve Eskihisar

MÜTTEHİT ÇİMENTO VE SU KİRECİ Fabrikaları Anonim Şirketinin:

26 Mart 1933 tarihine müsadif Pazar günü saat 15 ve 16 da Galata'da Agopyan Hanında inikat edeceği evvelce ilân olunan adi ve fevkalâde hissedaran heyeti umumiyelerinin, şirket merkezindeki salonun darlığına mebni ayni gün ve saatlerde Beyoğlu'nda Tekke meydanında kâin Totonya salonlarında içtima edeceği ilân olunur.

1142

0/0 25 TENZİLÂT : BAYRAMA KADAR

İstanbul'da Çakmakçılar Sandalyeciler'de Balizade KUŞ TÜYÜ fabrikasında bilcümle kuş tüyleri ve mamulâtında tenzilât yapılmıştır. Koşunuz. Tel. 23027.

895

1 NİSAN

933

Birinci kurası ay başında çekiliyor

Kura Ankara'da İŞ Bankası merkezinde noter huzurunda çekilecektir.

Birinci mükâfat	750 lira
İkinci "	250 "
10 kişiye (100erden)	1000 "
10 kişiye (50 şerden)	500 "

verilecektir.

İŞ BANKASI'nın bütün şubelerindeki kumbara sahiplerinin isim ve numaralaraları Ankaraya gönderilmiştir

1155

Ankara Milliyet Postası

Ankaralının Defteri

Bursanın tahliyesi

Mecliste mühim müzakereler oluyor, Ismet Bey cevap veriyor!

Ankara, 14. temmuz. 1920

İki gündür, mecliste şiddetli müzakereler oluyor, Bursa sukut etmiş. Herkes ıstırap içindedir. Yarının ne olacağı endişesi herkesi asabiyete sevkediyor. Onun için mecliste ileri, geri sözler söyleniyor. Şuna ve buna mevhum mesuliyetler atfediliyor. Senelerin ve hattâ asırların doğurduğu fenalıklar, bir kaç kişinin günah hanesine yazılıyor. Söylenen sözler arasında orduya, zabitlere; askerî teşkilâta da dokunanları var. "Filân zabit vazifesini yapmadı! Falân kumandan cepheyi terketti, kaçtı. Filân yerde kuvvetler iyi kullanılmadı.!" gibi sözler, asker takımını müteessir ediyor.

Erkâniharbiyei Umumiye Reisi İsmet Bey tabiatile müteessir olanların başındadır. Kendisi zaman zaman kürsüye çıkar. Fakat iyi bir hatip olmadığını söylerler. Sözlerinde düzgünlük, mantık hâkimdir. Eksik olan şey hitabetidir. Hakkındaki bu telâkkiyi biliyor mu, bilmiyor mu? Fakat herhalde mecbur olmadıkça kürsüye çıkmak istemez. Fakat işte dayanamadı. Hiddetli ve asabî idi. Müzakere mevzuu olan bir takriri tahlil etti. Bugün, İsmet Beyin sözlerinde mantıktan başka hitabet tarzında da hususî bir celâdet vardı. Duygu ve teessür altında söyledi. Acaba verdiği izahat, heyecan içinde bulunan meb'usları teskin etti mi? Kürsüden indiği zaman ayni iddialar, ayni gürültüler devam ediyordu. Meb'usları tatmin için Erkâniharbiye Reisi şu sözleri söylemeli idi:

— "Efendiler, beyhude yere telâş ediyorsunuz! Bursa düşmüş değildir. Ordularımız mağlûp olmamışlardır. Askerlerimiz bilâkis İzmire doğru muvaffakiyetle yürüyorlar!"

O, bu teminatı verememişti ki, fırtına dinsin!

İsmet Beyin izahatı; hem takrir sahiplerinin, hem kendisinin fikirlerini izah ettiği için bazı passages'lerini defterime kaydediyorum:

* * *

Reisi sani: — İsmet Bey buyurunuz.

İsmet Bey — ... takrir sahipleri, meseleyi daha vâsi zeminlere nakletttiler. Erkâniharbiyei Umumiyeye taallûk eden esaslı bir nokta, muhterem bir arkadaşımız tarafından Erkâniharibyei umumiyenin vazifesini lâyıkile ifa etmediği yolunda gösterilen bir zemindir. Buna cevap vermek için Umumî Erkâniharbiyenin vazifesini izah etmek istiyorum. Erkâniharbiyei umumiyenin vazifesi, mevcut kuvevtleri hüsnüistimalden ibarettir. Binaenaleyh erkâniharbiye vazifesini yapmıştır veya yapmamıştır, demek için vâzıh misaller göstermek lâzımdır. Yoksa elde mevcut olan kuvvet düşmana karşı en iyi bir surette istihdam olunduktan sonra dahi ricat vâki olabilir, düşman istilâ edebiliri.

Bir arkadaşımız diyor ki: "Eğer Müdafai Milliye ve Erkâniharbiyei umumiye vazifesini yapsaydı ricat olmazdı!" Efendiler, bilirsiniz ki elli kişi bir tepenin üzerinde elli bin kiş tarafından muhasara olunursa muhakhak mahvolur. Yalnız biz ona emir verebiliriz: "Mutlaka müdafaa edeceksin ve öleceksin!" Onlar müdafaa ederler, vazifelerini yaparlar; fakat tepe gene düşebilir!

"Siz bana Erkâniharibyei umumiye vazifesini yapmamıştır. Eğer yapsaydı memleekt istilya uğramazdı!" diyebilirsiniz. Ama ne vakit? Hali sulhte bulunursunuz. Muharebe vesaitiniz ne ise hepsi meydandadır. Herhangi bir devlet size ilânıharp eder. Çağırırsınız beni: "Efendi, filân devlet bize harp ilân ediyor. Bunu kabul veya reddetmek elimizdedir. Erkâniharbiye reisi olarak bize söyle! Vesaitimiz nasıldır? Muharebenin safahatı nasıl olacak?" diye sorarsınız. O zaman yanlış bir taahhüt yapar ve istilâlara sebep olursam mes'ul edersiniz!

Efendiler; müşkülâttan, mahrumiyetten bahsedilmek için altında bulunduğunuz binayı hatırlayınız. Ankaradasınız. Ne için Ankaradasınız? Buraya eğlenmek için, keyfetmek için, bir çok zahmetlere ve müşkülâta katlanmamak için gelmemişsiniz... Pek âlâ bilirsiniz ki, iki senedenberi memleketin dahilî ve haricî bütün yılanları aleyhimize kıyam etmiş.. Haberdar değil miyiz? Efendiler, hepimizin vazifesi; bizi hayattan ve istiklâlden mahrum eden bir heyeti zalimeye karşı cebimizdeki çakı ile, elimizdeki taşla, parmaklarımızda tırnakla boğaz boğaza ölünciye kadar müdafaa etmektir. (Alkışlar)

"Efendiler, heyeti celileniz huzurunda sümmettedarik söz söylenmesin. Biz, işlerimizle alâkadar olmuşuz, takip etmişiz. Asârı meydandadır. Elyevm mevcudiyetimize ait ne varsa hepsini elimizdeki kuvevtlerin hüsnüistimaline medyunuz."

Refik Bey (Konya) — Yaşasın millet...

İsmet Bey — (devamla) — ... Mevcudiyetimize en kısa yoldan tehlikeli surette kastetmiş olan mü nafıklara karşı sevkettiğimiz kuvvetleri hatalı sayacak bir zihniyet yoktur. Bir istikamete, yanlış bir hedefe ihtiyaçtan fazla kuvvet gönderilmemiştir. Buna emin olabilirsiniz. Yalnız cephede çarpışan zevat için söz söylerken çok ihtiyatlı olmak lâzımdır. Eğer sokakta işittiğimiz her sözü tahassüsatı milliye olarak alırsak filân kumandan veya zabit böyle yapmıştır, diyerek dedikodu yolunu tutarsak, bu yol, tehlikeli ve çöktürücü bir yol olur. (Burada herkesin söz söylemeğe hakkı vardır, sedaları)

Refik Şevket Bey — Ders istemeyiz, efendim.

İsmet Bey (devamla) — Sözlerimde muhterem arkadaşlarım için samimî bir hürmetten başka bir hisle mütehassis değilim. Kendileri, hakikatleri nasıl düşündükleri ve bildikleri gibi söylemek mecburiyetinde iseler, biz de vazifemizi hakkile yapmak mecburiyetindeyiz. Cephede büyük müşkülât altında muharebe eden adamlar için tek bir miyar vardır: Kemali şiddet ve adaletle tahkik etmek, cidden mesul ise bilâinsaf tecziye etmek... Fakat kendimizi dedikodulara kaptırıp ta herkesten itap ile bahsedersek felâketin en büyüğünün mukadder olduğunu maatteessüf heyeti aliyenize söylemeğe mecburum..."

MİLLİCİ

Yeni muallimler

ANKARA, 23 (Telefonla) — Gazi Terbiye Enstitüsünde Pedagoji kısmında okuyup mezun olanlardan bir hanım ve on efendinin Ankara Vilâyeti kaza merkezlerindeki ilkmekteplere tayinleri takarrür etmiştir.

Balık Pahalılığı

Ankara'da balık ateş pahasına.. denebilir

ANKARA, 23 (Milliyet) — Hergün Halde kulaklarımız balıkçıların :

— Kalkan Beykozun, vay Kıvırcık vay..... Sarayburnunu harap etmiş be Maşallah...

Avazelerine alıştı, bağırmadıkları zaman bu sesleri âdetâ arıyoruz.

Ankarada üçü Halde, biri Saman Pazarında olmak üzere topu topu dört balıkçı dükkânı var:

Haldakilerin ismi; İstanbullu Şükrü Necip, İstanbullu Burhan, İstanbullu Sami, Saman Pazarındakinin de İstanbullu Arap Hasan Efendilerdir.

Şehrimizde balık fiyatları İstanbu

Ankara Halinde bir balıkçı

la nazaran oldukça pahalıdır. Bize verilen izahata göre; balığına göre İstanbuldaki komisyoncular okka başına on kuruştan otuz kuruşa kadar komisyon alıyorlar.

Bundan başka her kilosu buzu ile beraber Ankaraya on kuruşa nakledliyor.

Daha, daha, küfe başma yirmi beş kuruşa okturva resmi ve burada sarfedilen buz parası da binince balığın İstanbula nazaran burada niçin çok pahalı olduğu anlaşılıyor.

Ankarada zamanma göre Uskumrunun okkası kırk ile yetmiş, Kalkanın yetmiş ile yüz, Gümüşün altmış ile yüz yirmi, İzmaritin kırk ile altmış, Levreğin yüz yirmi ile üç yüz, Karidesin yüz seksen ile iki yüz, Barbunyanın yüz elli ile üç yüz, Çinekopun elli ile seksen, Sardalyenin altmış ile doksan, Hamsinin elli ile seksen, Kılıçın yüz ile iki yüz ve Midyenin tanesi bir ile iki, Palamutun beheri de on beş ile otuz kuruş arasında satılmaktadır.

Pahalı balıkların, meselâ Levrek, Barbunyanın müşterileri sefarethanelerle zengin ve yüksek zevattır.

Ucuz balıklar daha ziyade İstanbullu küçük memurlar tarafmdan satın alınmaktadır. .

Ziraat bütçesi

ANKARA, 23 (Telefonla) — Ankara Vilâyetinin 933 ziraat bütçesi Vilâyet Meclisi Bütçe Encümenince tetkik olunmuştur. Yeni bütçede 4 tekerlekli arabalar için verilen tahsisat geçen senekine nispetle bir misli fazladir. Arıcılık işleri için bütçeye 1000 lira konmuştur.

Köylünün sepet kovanlardan kurtulmasma çalışılacak ve Ankaraya uygun bir kovan tipi bulunacaktır.

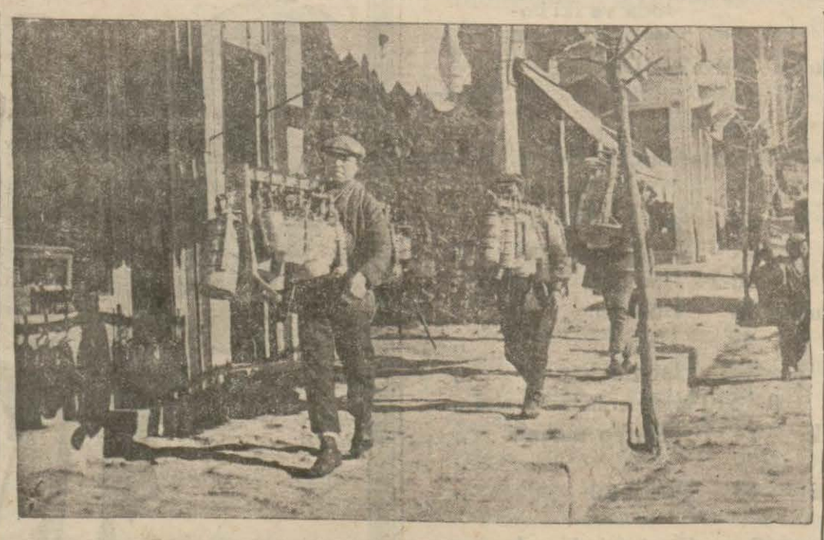

Binlerce kişiyi doyuran aşevleri

"Tavsiye ederim kardeşim, bir rahatım ki Ne yemek pişirme zahmeti, ne de bulaşık..,,

ANKARA, 23 (Milliyet) — Ankarada orta ve hattâ yüksek halli ailelerin yeni bir lâf mevzuları var. Bilhassa akşam toplanışlarında behemehal söz yemek bahsine dökülüyor;

— Siz de tabldottan mı yiyorsunuz?

— Evet, vallahi tavsiye ederim kardeş, bir rahatım ki.. Ne yemek pişirme zahmeti, ne bulaşık..

— Sağ olsunlar hanım bizim çoluk çocuk fazla..

— Aman iki gözüm ne söyliyorsun? Siz meselâ beş kişisiniz değil mi? İki kişilik yemek aldınız mı tamam.. Hizmetçiniz yoksa, kapıcınıza bile yemek artar vallahi..

— İyi ama Allah ömür versin, bizimki yemekte biraz titizdir.

— A, çok temiz kardeşim, yağları da mükemmel..

— Siz hangi tabldottan yiyorsunuz, biz bizimkini değiştireceğiz de..

Falan, filân... Kimi ucuzluğundan, kimi pahalılığımdan, kimi temizliğinden, kimi kirliliğinden, kimi nefasetinden... Bir bahis ki bütün ziyaret saatlerini dolduruyor.

* * *

Sokaklarda sabah, öğle akşam üzerleri, hattâ geceyarıları eski ciğerciler gibi sırıklı, sefertaslı yüzlerce tabldot uşakları... Şehrin manzarasını bozan yeni bir moda..

Bir çok modalar gibi bunun da mürevviçleri hanımlar.. Yemek pişirme, bulaşık yıykama külfeti yok ya, yemek nasıl olursa olsun..

* * *

Biz şöyle bir tetkik yaptık; şehrin beşte biri tabldottan yemek yiyor gibi bir şey..

Işıklarda Sıhhî tabldot, Akköprüde Münür, Yenişehirde Aşocağı, gene Işıklarda İbrahim Hakkı, Hâlde İsmail, Cebecide Hüseyin, eski yangın yerinde Fevzi, Postahane arkasında Razi Beylerinkiler, ayni zamanda eşe dosta da yemek veren Meclis lokantası, memurlarmın evine de yemek veren Ziraat Bankası ve bunlardan başka da ufak tefek diğerleri, son günlerde alıp yürüyen bu modanın hadimidirler.

Sıhhî tabldotun üç yüz altmış, Ziraat Bankasının üç yüz elliden fazla, yani en kabadayılarmın üç yüz etrafında ve en azının da altmış abonesi vardır. Fazla aboneliler meyanmda Meclis lokantasmın da hatırı üstündür.

* * *

Fiatler de hayrete değer derecede ucuz. Filhakika en sıhhîsi olduğu halde en ucuzu da Sıhhî tabldotunkidir. Burası çeşitleri değişmek ve eve kadar gönderilmek şartile bir kişi doyacak kadar üç kap sabah, üç kap akşam ve bunlardan başka haftada iki defa da tatlı verdiği halde ayda on üç buçuk lira almatkadır. Bu ayar yemeklerin diğer mutfaklarda en fazla fiati yirmi iki liradır.

* * *

Mutfaklarla belediyenin sıhhiye dairesi meşgul oluyor. Müdür Beye gittim. Bana izahat verdi; daima kontrol ediyorlar. Yağların iyiliği, mutfakların temizliği hakkında teminat veriyor. Ancak; bazı kaçak mutfaklar var, bunlardan başka bir kaç aile bir araya geliyor onlar da bir müşterek ocak yakıyorlar, hattâ hariçte müşteri bulunca onlara da veriyorlar. Bunlar daimî takip altındadır. Elegeçenleri tecziye ediyorlar, fakat, belediye cezaları az. İki liradan elli liraya kadar olan para cezası bu işin istenildiği gibi takibine kâfi değil...

* * *

Belediyeden; mevcut tabldotların en iyisinin "Sıhhî tabldot" olduğunu söylemişlerdi. Diğer mutfak sahipleri de belediyenin kendilerinden bu "Sıhhî tabldot" tesisatı gibi mutfak istediğinden şikâyet ediyorlardı. Burayı görmek lâzımgeldi.

* * *

"Sütevi ve Sıhhî tabldot" tayın. Görmedim ama; padişah mutfakları da bundan pek büyük olmasa gerek.. şaka değil, üç yüz altmış kişiyi doyuruyor. On beş kadar irili ufaklı, ustalı çıraklı nalmlı adamlar fayans zemin üzerinde tıngır tıngır sağa sola koşuşup duruyor.

Sahibi, beni gezdirmeğe başladı, ayni zamanda anlatıyor;

"— Sebzeler şu emay masa üzerine gelir ve ayıklanır, evvelâ şu emay yalakta kaba kiri yıkanır, sonra yanımdaki şu ayni tertip yalağa geçirilir. Burada da bol su ile yıkanır. Şu masaya alınır. Yalakların suları değişirilir, temizlenir, gene sebzeler ayni ameliyeye tâbi tutulur ve adamakıllı temizlendiklerine kanaat gelinciye kadar tekrar edilir, nihayet tencerere gider. Etler şu temiz masalarda parçalanır, yahut bu motorlu kıyma makinasında kıyılır. Yağlarımız şu büyük emay kaplardadır. Bütün bu malzeme şu tencerelerde birleşir ve ahçıbaşının himmetine tevdi edilir. Bütün tabıh işlerimiz hep havagazı ocaklarında yapılır, yahut bu kocaman gaz fırınına gönderilir.

"Bulaşıklar da sebze yıykanan yalaklarm ayni olan bu yerlerde yıkanır. Farkı şudur ki buranın musluklarmdan sabunlu kaynar su dökülür ve şu küvet üzerinde de gene kaynar su ile durulanır.,,

Bu heybetli mutfağın bilhassa zafer ûsu kadar azametli tencerelerine ben hayret ettim ve içinde ferah ferah bir adamın parçalanmadan pişebileceği bu kapaklı kazanlar karşısında bir nevi korku duydum.

Bir günlük bellibaşlı sarfiyatlarını sordum. Şöyle bir vasati hesap çıkardılar; otuz kilo Halepyağı, yüz kırk kilo et, yirmi beş kilo zeytinyağı, otuz beş kilo pirinç, tatlı olduğu günler yirmi beş kilo şeker ve saire...

Belediyenin tip olarak kabul ettiği bu mutfağı ben de beğendim. Diğerlerinden bunun tıpkısını beklemekte belediyeyi de haklı buldum.

* * *

Haddizatında bu aşhaneler hiç te fena değil. Madem ki sıhhî kontrol da var, korku yok demektir. Fakat, akıl öğreterek bir eksiği hatıra getirmekten de kendimi alamadım.

Vâkıâ "Sıhhî tabldot" iki uçları ayaklı ve yere koyunca taslara askı vazifesini de gören nakliye sırıkları icat etmiş ama bu sefertaslarının ciğerciler gibi allı, yeşilli, tenekeli taslarla şehir içinde gezmeleri pek ayıp.

Bunlar için lâstik tekerlekli, elle yürütülür, beyaz renkli ve örtülü araba yaptırmak mecburiyeti bu mahzuru ortadan kaldırmaz mı?

* * *

Bu tabldot işinin bir de garip ciheti var. Kadını, erkeği işine, yahut komşusuna giden bütün apartıman veyahut evlerin kapılarında birer çivi üzerinde renk renk sefertaslarının asılışı oldukça tuhaftır. Bunlar, şimdiye kadar hiç biri çalınmadığma bakılınca da adeta Ankaradaki emniyeti ilân ediyorlar...

S. R.

Halkevinde

Köylülere parlak bir müsamere verildi

ANKARA, 23 (Telefonla) — 21 Mart gecesi Halkevinde kutlulanan toprak bayramı Gazi Hz. nin arzuları üzerine bugün saat 12 buçukta civar köylerden davet edilen köylülere tekrarlanmıştır. Köylüler müsamere saatından çok evvel evi doldurmağa başlamışlardır. Köylülerin satvetli gözlerin de hayret ve alâka vardı.

Saat on buçuğa doğru müsamereye başlandığı zaman salon kımıldanamıyacak kadar dolmuştu. Buna rağmen köylünün yarısı dişarıda kalmış ve müsamere bir ikinci defa tekrar edilmiştir.

Müsamerelerden evvel çiftlik müdürü Tahsin B. köylülere onların anlayabileceği sade bir lisanla buraya çağırılmalarmın sebebini anlatmıştır.

Müsamereden sonra köylülere tasarruf cemiyeti tarafından incir dağıtılmıştır. Köylülerin Halkevinden çıkışı sinemaya alınmıştır.

Yeni fidanlar

ANKARA, 23. (Telefonla) — Bu sene vilâyet dahilinde mevcut yabani elma, ahlat, erik ağaçlarının aşılanmasına başlanacak ve bu meyanda mevcut sakız ağaçlarına da Ayintap fıstığı aşılanacaktır.

Köy Kanununa tevfikan Lalahan ve Ahi Mesut köylerinde Temmuzda meyve bahçeleri tesis edilmek üzere bu köylere onar bin meyve fidanı verilecek ve diğer köylerde de bu husus teşvik olunacaktır.

İmkânı olan yerlerde kısmen tohum ekmek suretile orman yetiştirilecektir. Orta Anadolunun kurak olduğu ve bağların kuraklı tahammülü nazarı itibare alınarak her köyde de bağlıklar tesisine çalışılacaktır.

Arıcılık alât ve edevatından mürekkep bir kolleksiyon yaptırılarak köylülere tatbikatını göstermek ve meraklılara yeni kovanlar yaptırıp vermek için de bu sene ilk defa olarak bin lira Arıcılık tahsisatı konmuştur. Bu suretle mahva yüz tutan meşhur Ankara Balcılığının yeniden diriltilmesine doğru bir adım atılmıştır.

Maarif Cemiyetinin Yenişehirdeki Ana ve İlk mektebinde çocuk velileri ile terbiye işleri üzerinde yapılan hasbıhalde şehrin yüksek sınıfına mensup Hanımlar ve Beyler

Ankara SİNEMALARI

Yeni Bugün bugece

Halkımızın en çok sevdiği MAURİCE CHEVALİER ve JEANETTE Mac DONALD tarafından fevkalâde bir surette temsil edilen emsalsiz bir eser

BU GECE BENİ SEV

Cazip bir müzik, muazzam dekor, baştan sonuna kadar neş'e dolu senenin en güzel filmi.

İlâveten: Dünya haberleri.

Bu gece **Kulüp**

Viyana operetlerinin en şen ve en fazla musikisi olan şaheser:

KADINLARIN SEVGİLİSİ

MARTHA EGGERT Tarafından fevkalâde bir surette temsil edilen Almanca film.

İlâveten : Dünya haberleri

Fevkalâde odalar 3 Liradan itibaren

ANKARA'DA **ANKARAPALAS** Şarkın En Muhteşem Oteli

Fiatlarda Çok Büyük Tenzilât

1057

Amerikan bar - Lokanta - Oyun salonu - Danslı çay - Hususî salonlar - Kalton - Band orkestrası daimi